

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

Γ.Μ.Σ.

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

**“ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ
ΤΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ”**

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ

Επιβλέπων Καθηγητής: ΚΟΤΙΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ

Κόρινθος, Οκτώβριος 2017

**Department of Political Studies and International Relations - University of
Peloponnese**

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

**Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

**“Valuation of economic operation in relation to their
development programming. Case of municipality of Agios
Dimitrios ”**

PAPAGEORGIU EFROSINI

Professor: KOTIOS ANGELOS

Corinth, October 2017

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ολοκληρώνοντας την διπλωματική μου εργασία θα ήθελα αρχικά να ευχαριστήσω για μια ακόμη φορά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Κουτουλάκη Μανώλη για την εμπιστοσύνη και την αφιέρωση πολύτιμου χρόνου στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας.

Να ευχαριστήσω τους συντελεστές και καθηγητές του Μεταπτυχιακού προγράμματος για τα εφόδια και τις γνώσεις που αποκόμισα, εργαλεία μοναδικά, για την άσκηση των καθηκόντων μου στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Να ευχαριστήσω ιδιαίτερώς τον καθηγητή μου κ. Άγγελο Κότιο, να τον συγχαρώ για την πρόσφατη εκλογή του στην Πρυτανεία του Πανεπιστημίου Πειραιά και να του ευχηθώ καλή, δυναμική και δημιουργική θητεία.

Σε αυτό το σημείο αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τους συναδέλφους μου και ιδιαίτερα του τμήματός μου για την υπομονή και κατανόηση που έδειξαν κατά το διάστημα των σπουδών μου.

Τέλος να ευχαριστήσω την οικογένεια μου που με στήριξε και συνεχίζει να με στηρίζει με το δικό του ξεχωριστό τρόπο ο καθένας .

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	3
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	13
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ-ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΟΤΑ	13
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
1.2 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	14
1.3 ΑΡΧΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ Π/Υ.....	14
1.4 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ Π/Υ	16
1.4.1 ΜΟΡΦΗ ΚΑΤΑ ΣΤΗΛΕΣ.....	18
1.4.2 ΜΟΡΦΗ ΚΑΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.....	19
1.5 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ Π/Υ	20
1.6 ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	22
1.7 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ-ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ	25
1.8 ΤΑΜΕΙΑΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΟΤΑ.....	25
1.9 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΩΝ ΟΤΑ	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	29
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ-ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (Ε.Π)	29
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	29
2.2 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ Ε.Π	30
2.3 ΤΥΠΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ Ε.Π.....	30
2.4 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ Ε.Π.	33
2.5 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Π	34
2.6 ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ Ε.Π.....	35
2.7 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	35

2.8 ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ Ε.Π. ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΜΕ ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ Η Ε.Ε. (ΤΟΜΕΑΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ)	36
2.9 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.	38
2.10 ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	41
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	41
3.1 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΛΗΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	41
3.2 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΩΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	41
3.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ	46
3.4. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ	49
3.5 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ	66
3.6 ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ.....	71
3.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	76
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	82
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	86

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.4.1	Μορφή του Προϋπολογισμού εσόδων.....	18
Πίνακας 1.4.2	Μορφή του Προϋπολογισμού εξόδων.....	18
Πίνακας 1.8.1	Ταμιακός Απολογισμός ως προς τα έσοδα	26
Πίνακας 1.8.2	Ταμιακός Απολογισμός ως προς τα έξοδα	26
Πίνακας 1.9.1	Μορφή ισολογισμού.....	27
Πίνακας 3.2.1	Μόνιμο προσωπικό Δήμου Αγίου Δημητρίου.....	43
Πίνακας 3.2.2	Προσωπικό Αορίστου χρόνου Δήμου Αγίου Δημητρίου.....	43
Πίνακας 3.2.3	Μόνιμο προσωπικό του Τμήματος Εσόδων	44
Πίνακας 3.2.4	Μόνιμο προσωπικό του Τμήματος Λογιστηρίου	45
Πίνακας 3.2.5	Μόνιμο προσωπικό του Τμήματος Προμηθειών	45
Πίνακας 3.2.6	Μόνιμο προσωπικό του Τμήματος Ταμειακής.....	46
Πίνακας 3.3.1	Δείκτες εσόδων.....	47
Πίνακας 3.3.2	Δείκτες εξόδων	48
Πίνακας 3.3.3	Δείκτες συσχέτισης εσόδων-εξόδων	49
Πίνακας 3.4.1	Δείκτης αυτονομίας	51
Πίνακας 3.4.2	Δείκτης λειτουργικής αυτονομίας.....	52
Πίνακας 3.4.3	Δείκτης αποτελεσματικότητας	53
Πίνακας 3.4.4	Δείκτης αστάθειας	54
Πίνακας 3.4.5	Δείκτης ανεξαρτησίας	56
Πίνακας 3.4.6	Δείκτης αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας	57
Πίνακας 3.4.7	Δείκτης εξάρτησης από εξωτερικές πηγές εσόδων.....	58
Πίνακας 3.4.8	Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις	59
Πίνακας 3.4.9	Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις.....	60
Πίνακας 3.4.10	Δείκτης εξάρτησης από έκτακτες επιχορηγήσεις.....	62
Πίνακας 3.4.11	Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις για επενδύσεις.....	63
Πίνακας 3.4.12	Δείκτης συμμετοχής δανείων στο σύνολο των εσόδων.....	64
Πίνακας 3.4.13	Δείκτης συμμετοχής χρηματικού υπολοίπου στα συνολικά έσοδα...	65
Πίνακας 3.5.1	Δείκτης συμμετοχής λειτουργικών δαπανών στα συνολικά έξοδα.....	67
Πίνακας 3.5.2	Δείκτης συμμετοχής επενδυτικών δαπανών στα συνολικά έξοδα.....	68

Πίνακας 3.5.3 Δείκτης συμμετοχής δαπανών για έργα στα συνολικά έξοδα.....	69
Πίνακας 3.5.4 Δείκτης συμμετοχής τοκοχρεολυσίων στα συνολικά έξοδα.....	70
Πίνακας 3.6.1 Δείκτης συμμετοχής των επιχορηγήσεων στο σύνολο των δαπανών.....	71
Πίνακας 3.6.2 Δείκτης αυτοχρηματοδότησης επενδύσεων.....	73
Πίνακας 3.6.3 Δείκτης συμμετοχής ιδίων εσόδων στα συνολικά έξοδα.....	74
Πίνακας 3.6.4 Δείκτης δανειακής επιβάρυνσης.....	75
Πίνακας 3.7.1 Ανακεφαλαιωτικός Σχολιασμός Δεικτών.....	76
Πίνακας 1 Παραρτήματος Απολογισμοί εσόδων ετών 2009-2016.....	82
Πίνακας 2 Παραρτήματος Απολογισμοί εξόδων ετών 2009-2016.....	84

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα.1.6.1 Διαδικασία Βεβαίωσης Εσόδων.....	23
Διάγραμμα1.6.2 Διαδικασία πληρωμής Δαπανών	24
Διάγραμμα 2.3.1 Όργανα κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	32
Διάγραμμα 2.4.1 Βήματα κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	33
Διάγραμμα 3.2.1 Οργανόγραμμα Υπηρεσιών Δήμου Αγίου Δημητρίου	42
Γράφημα 3.4.1 Δείκτης αυτονομίας.....	51
Γράφημα 3.4.2 Δείκτης λειτουργικής αυτονομίας.....	52
Γράφημα 3.4.3 Δείκτης αποτελεσματικότητας	54
Γράφημα 3.4.4 Δείκτης αστάθειας	55
Γράφημα 3.4.5 Δείκτης ανεξαρτησίας	56
Γράφημα 3.4.6 Δείκτης αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας	57
Γράφημα3.4.7 Δείκτης εξάρτησης από εξωτερικές πηγές εσόδων	58
Γράφημα 3.4.8 Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις.....	59
Γράφημα 3.4.9 Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις.....	61
Γράφημα 3.4.10 Δείκτης εξάρτησης από έκτακτες επιχορηγήσεις.....	62
Γράφημα 3.4.11 Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις για επενδύσεις.....	63
Γράφημα 3.4.12 Δείκτης συμμετοχής δανείων στο σύνολο των εσόδων.....	64
Γράφημα 3.4.13 Δείκτης συμμετοχής χρηματικού υπολοίπου στα συνολικά έσοδα..	65
Γράφημα 3.5.1 Δείκτης συμμετοχής λειτουργικών δαπανών στα συνολικά έξοδα..	67

Γράφημα 3.5.2	Δείκτης συμμετοχής επενδυτικών δαπανών στα συνολικά έξοδα.....	68
Γράφημα 3.5.3	Δείκτης συμμετοχής δαπανών για έργα στα συνολικά έξοδα.....	69
Γράφημα 3.5.4	Δείκτης συμμετοχής τοκοχρεολυσίων στα συνολικά έξοδα.....	70
Γράφημα 3.6.1	Δείκτης συμμετοχής των επιχορηγήσεων στο σύνολο των δαπανών...	72
Γράφημα 3.6.2	Δείκτης αυτοχρηματοδότησης επενδύσεων.....	73
Γράφημα 3.6.3	Δείκτης συμμετοχής ιδίων εσόδων στα συνολικά έξοδα.....	74
Γράφημα 3.6.4	Δείκτης δανειακής επιβάρυνσης.....	75

«ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΤΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ»

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ: (Τοπική Αυτοδιοίκηση, οικονομική λειτουργία, αναπτυξιακός προγραμματισμός, προϋπολογισμός, απολογισμός, ισολογισμός, επιχειρησιακό πρόγραμμα, ετήσιο πρόγραμμα, Δήμος Αγίου Δημητρίου, αριθμοδείκτες)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η οκταετής ύφεση σε συνδυασμό με την υπερφορολόγηση, την έλλειψη ρευστότητας και τη μείωση των δαπανών της Κεντρικής Κυβέρνησης έχουν επηρεάσει σημαντικά τη λειτουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης ψηφίστηκαν νόμοι που επηρέασαν δυσμενώς όλους τους βαθμούς αυτοδιοίκησης.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετήσει τη λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών των ΟΤΑ, κατά τη διάρκεια της κρίσης, σε συνάρτηση με τον αναπτυξιακό τους σχεδιασμό.

Καταγράφεται το νομοθετικό πλαίσιο, ο τρόπος λειτουργίας των οικονομικών Υπηρεσιών των Δήμων καθώς επίσης και η συμβολή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στον αποτελεσματικότερο προγραμματισμό των δράσεων τους και η συνεισφορά τους στην επίτευξη του οράματος των Διοικήσεων.

Στηρίζεται στην αξιοποίηση πρωτογενούς υλικού σε συγκεκριμένο χρόνο και τόπο και ιδίως στη μελέτη περίπτωσης του Δήμου Αγίου Δημητρίου Αττικής μέσω της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων οικονομικών ετών 2009-2016. Εκπονείται μελέτη απολογιστικών στοιχείων με τη χρήση επιλεγμένων αριθμοδεικτών για την περαιτέρω ανάλυση των οικονομικών στοιχείων σε σχέση με τον αναπτυξιακό προγραμματισμό του Δήμου. Ακολουθούν συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανωτέρω μελέτη καθώς επίσης διατυπώνονται προτάσεις αναδιοργάνωσης με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας του Δήμου Αγίου Δημητρίου.

Από την ανωτέρω μελέτη θα διαφανεί η πορεία του Δήμου, οι δραστηριότητες του, η ορθολογική διαχείριση των πόρων του, η εκμετάλλευση ευκαιριών για επενδύσεις και κατ επέκταση η ποιότητα ζωής των κατοίκων του

“VALUATION OF ECONOMIC OPERATION IN RELATION TO THEIR DEVELOPMENT PROGRAMMING. CASE OF MUNICIPALITY OF AGIOS DIMITRIOS ”

KEYWORDS: (Local government, economic function, development planning, budget, account, balance sheet, operational program, annual program, Municipality of Agios Dimitrios, numerals)

ABSTRACT

The eight-year recession coupled with overexpression, lack of liquidity and a reduction in central government spending have significantly affected the functioning of Local Authorities. In almost all countries of Europe were passed laws that adversely affected all levels of self-government.

The purpose of this operation is to study the functioning of the financial services of the Local Authorities during the crisis in relation to their development plans.

The legal framework, the operation of the financial services of the Municipalities as well as the contribution of the Operational Programs to the more effective planning of their actions and their contribution to the achievement of the vision of the Administrations are recorded.

It is based on the exploitation of primary material at a specific time and place, especially in the case study of the Municipality of Agios Dimitrios of Attica through the analysis of the financial statements of financial years 2009-2016. An accountancy study is being carried out using selected indicators to further analyze the financial data in relation to the development planning of the Municipality. The following conclusions follow from the above study as well as proposals for reorganization with a view to improving the operation of the Municipality of Agios Dimitrios.

From the above study, the course of the Municipality, its activities, the rational management of its resources, the exploitation of investment opportunities and thus the quality of life of its inhabitants will be visible.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

ΑΔ	Αποκεντρωμένη Διοίκηση
Β.Δ	Βασιλικό Διάταγμα
ΓΛΚ	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
ΔΣ	Δημοτικό Συμβούλιο
Ε.Ε	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Π.Δ	Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης
Ε.Σ.Π.Α	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΛ.ΝΟΜ	Ελεγκτής Νομιμότητας
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσίας Ελλάδος
ΚΑΕ	Κωδικό Αριθμό Εσόδων/Εξόδων
ΚΔΚ	Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
Ν.Π	Νομικό Πρόσωπο
Ο.Τ.Α	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΕ	Οικονομική Επιτροπή
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Ε.Π	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Π.Δ	Προεδρικό Διάταγμα
Π/Υ	Προϋπολογισμό (Π/Υ)
ΠΕΠ	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
ΠΟΕ	Παρελθόντα Οικονομικά Έτη
ΣΟΕΛ	Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
Τ.Α	Τοπική Αυτοδιοίκηση
Τ.Α.Π	Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα
ΥΠ.ΕΣ	Υπουργείο Εσωτερικών
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβέρνησης
ΟΕΥ	Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας
ΥΠ.ΕΣ	Υπουργείο Εσωτερικών
ΥΠΕΣΔΑ	Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών οδήγησε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες να εφαρμόσουν μέτρα δημοσιονομικής σταθεροποίησης, που επηρεάζουν τα οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Μελέτη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) αναφέρει ότι πολλές τοπικές αρχές για να καλύψουν τις ανάγκες τους και να μην επηρεάσουν τα ελλείμματα, απομειώνουν τις επενδύσεις τους με σοβαρό κίνδυνο για τη μελλοντική αναπτυξιακή τους πορεία. Είναι κοινώς αποδεκτό ότι παρότι οι Ελληνικοί Δήμοι υπέστησαν βαρύτερο πλήγμα από τους Ευρωπαϊκούς, έχουν τη μικρότερη συμβολή στο δημόσιο χρέος και μάλιστα στο σύνολο των χωρών του ΟΟΣΑ. Η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση όχι μόνο δεν παράγει ελλείμματα αλλά με τα πλεονάσματα της συμβάλλει στην απομείωση του ελλείματος της κεντρικής κυβέρνησης. (<http://www.kedke.gr>)

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο να παρουσιάσει το θεσμικό πλαίσιο και τον τρόπο λειτουργίας που διέπει γενικά την οικονομική διοίκηση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) σε σχέση με τον αναπτυξιακό τους προγραμματισμό καθώς επίσης να εστιάσει τη μελέτη στο Δήμο Αγίου Δημητρίου Αττικής για την περίοδο 2009-2016. Σκοπός της είναι να μελετήσει την οικονομική και αναπτυξιακή πορεία του Δήμου και κατά πόσο αυτή έχει επηρεαστεί από την οχταετή οικονομική κρίση.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού εκπονείται μελέτη απολογιστικών στοιχείων με τη χρήση επιλεγμένων αριθμοδεικτών.

Το μέσο που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση αυτής της εργασίας είναι κυρίως το λογιστικό πρόγραμμα EXCEL της εταιρίας Microsoft Office. Με την βοήθεια του EXCEL υπολογίσθηκαν οι διάφοροι δείκτες και δημιουργήθηκαν τα αντίστοιχα γραφήματα.

Όσον αφορά την μεθοδολογία διεκπεραίωσης αυτής της εργασίας, αρχικά σε ότι αφορά τα οικονομικά εργαλεία των ΟΤΑ, τον Προϋπολογισμό (Π/Υ), τον Απολογισμό, τον Ισολογισμό, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π), το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσεων

(Ε.Π.Δ) καθώς και τους αριθμοδείκτες, έγινε αναζήτηση πηγών μέσω νομοθεσίας, βιβλίων, άρθρων, δικτυακών πηγών.

Έπειτα για την μελέτη περίπτωσης, με τη βοήθεια συναδέλφων μου, έγινε αναζήτηση του Οργανισμού του Δήμου καθώς και των Απολογισμών των οικονομικών ετών 2009 έως 2016 και όλων των σχετικών αποφάσεων που τα συνοδεύουν. Στο σημείο αυτό αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω ιδιαίτερα το συνάδελφό μου Διονύσιο Γεωργακόπουλο για την αγόγγυστη συμβολή του στην προσπάθεια συλλογής στοιχείων. Μετά την συλλογή των απαραίτητων στοιχείων και εφόσον ολοκληρώθηκε το θεωρητικό κομμάτι ξεκίνησε η οικονομική ανάλυση και ο υπολογισμός των δεικτών με τη χρήση του EXCEL.

Στη συνέχεια απεικονίστηκαν τα σημαντικότερα στοιχεία με τη χρήση γραφημάτων για να είναι η εργασία πιο ευανάγνωστη.

Τέλος, έγινε μελέτη των στοιχείων και διεξήχθησαν συμπεράσματα σχετικά με την πορεία του Δήμου Αγίου Δημητρίου στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Ο λόγος επιλογής των Απολογισμών των οικονομικών ετών 2009-2016, συνίσταται στην ανάγκη εξακρίβωσης για το κατά πόσο η οκταετής ύφεση σε συνδυασμό με την υπερφορολόγηση, την έλλειψη ρευστότητας και τη μείωση των επιχορηγήσεων της Κεντρικής Κυβέρνησης προς τους ΟΤΑ έχουν επηρεάσει την οικονομική λειτουργία του Δήμου Αγίου Δημητρίου και την αναπτυξιακή του πορεία.

Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν για την οικονομική ανάλυση του Δήμου επιλέχθηκαν με κριτήριο να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για την οικονομική λειτουργία του σε σχέση με τον Αναπτυξιακό του προγραμματισμό

Η παρούσα εργασία αποτελείται από τρία κεφάλαια:

Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει στοιχεία για την οικονομική λειτουργία των ΟΤΑ και κυρίως για τον Προϋπολογισμό, όπως διαδικασία κατάρτισης και ψήφισης, την δομή και την εκτέλεση του.

Εν συνεχεία παρουσιάζονται ο Απολογισμός και ο Ισολογισμός.

Το δεύτερο κεφάλαιο περιλαμβάνει στοιχεία για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα των ΟΤΑ Α΄ βαθμού όπως η δομή, η διαδικασία και τα όργανα κατάρτισης του καθώς και η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του.

Γίνεται αναφορά της σχέσης του Ε.Π των ΟΤΑ με τα Ε.Π που συγχρηματοδοτεί η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε) και τέλος παρουσιάζεται το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης σε σχέση του με το Ε.Π και τον Π/Υ .

Το τρίτο κεφάλαιο αφορά τη μελέτη περίπτωσης της εργασίας, περιλαμβάνει γενικά στοιχεία για το Δήμο Αγίου Δημητρίου (γεωγραφικά χαρακτηριστικά, πληθυσμός κτλ.).

Κατόπιν παρουσιάζεται ο Δήμος Αγίου Δημητρίου, ως οργανισμός, και ιδιαίτερα η Δ/ση Οικονομικών Υπηρεσιών.

Στη συνέχεια γίνεται οικονομική ανάλυση των Απολογιστικών στοιχείων ετών 2009-2016 του Δήμου Αγίου Δημητρίου με τη χρήση δεικτών, οι οποίοι υπολογίζονται με σχετικό σχολιασμό για το κάθε δείκτη ξεχωριστά.

Τέλος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα από την οικονομική ανάλυση του Δήμου Αγίου Δημητρίου.

Στο παράρτημα παρατίθενται δύο πίνακες με απολογιστικά στοιχεία εσόδων και εξόδων για τα έτη 2009-2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ-ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση η οποία αποτελείται από Δήμους, υφίσταται ως θεσμός από την ίδρυση σχεδόν του ανεξάρτητου Ελληνικού Κράτους με το Β.Δ της 27-12-1833 «Περί συστάσεως των Δήμων». Με το Ν.1065/1980 (ΦΕΚ 168 Α'), ο οποίος είναι ο πρώτος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας, και τις τρεις κωδικοποιήσεις του που ακολούθησαν Π.Δ 75/1985(ΦΕΚ 27 Α') ,Π.Δ 323/1989 (ΦΕΚ 146 Α'), και Π.Δ 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α'), διαμορφώθηκε το ισχύον νομικό πλαίσιο το οποίο διέπει την οργάνωση και λειτουργία των Δήμων. Η λειτουργία τους σήμερα διέπεται από τις διατάξεις του Π.Δ 410/1995 του Ν. 3463/2006 και του Ν.3852/2010.

Οι Δήμοι διοικούνται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, την Εκτελεστική Επιτροπή και το Δήμαρχο. Η Οικονομική Επιτροπή είναι συλλογικό όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου. (Ν.3852/2010)

Η βασική νομοθεσία που ασχολείται με την οικονομική διαχείριση των ΟΤΑ διέπεται από τις διατάξεις του Β.Δ 17-5/15-6-1959 «περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων» και του Π.Δ 315/99 «περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Δήμων και Κοινοτήτων» (Γιώργος Δ. Γκοντορας και Χρήστος Θ. Μπέλλος, 2003). Η άσκηση ορθής οικονομικής διοίκησης και συνάμα διαχείρισης στην σύγχρονη εποχή απαιτεί τη χρήση διαφόρων εργαλείων μεταξύ των οποίων ο Προϋπολογισμός (Π/Υ), το Τεχνικό Πρόγραμμα, το Ετήσιο Πρόγραμμα, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Στον Δημόσιο τομέα και κατ' επέκταση στον τομέα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η έννοια του Προϋπολογισμού (Π/Υ) έχει μεγαλύτερη βαρύτητα καθώς αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων τους.

1.2 ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

“Προϋπολογισμός είναι νόμος με τον οποίο προσδιορίζονται τα δημόσια έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του Κράτους (πιστώσεων) για κάθε οικονομικό έτος” (άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 2362/1995)

“Προϋπολογισμός είναι η πράξη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με την οποία προσδιορίζονται τα έσοδα και τα έξοδα του δήμου ή της κοινότητας για κάθε οικονομικό έτος” (άρθρα 155 Ν.3463/2006 και 1 παρ. 1 Β.Δ 17/5-15/6/1959) .

Ο Προϋπολογισμός στους Δήμους δεν είναι λογιστική, υφίσταται στη ζωή τους και στηρίζει οικονομικά τον προγραμματισμό τους. Επομένως ο Προϋπολογισμός απαιτεί γνώση των στόχων, τους οποίους αποτιμά οικονομικά και λειτουργεί ως δείκτης υλοποίησής τους. (<http://www.ekdd.gr>)

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο Προϋπολογισμός είναι:

Πράξη περιοδική, δηλαδή πράξη που επαναλαμβάνεται.

Πράξη πρόβλεψης, δηλαδή πράξη που προβλέπει για το μέλλον τα δημόσια έσοδα και καθορίζει τα όρια των εξόδων.

Πράξη εξουσιοδότησης προς τη διοίκηση για την είσπραξη των προβλεπόμενων εσόδων και για την πραγματοποίηση των προβλεπόμενων εξόδων . (Γιώργος Δ. Γκόντορας και Χρήστος Θ. Μπέλλος , 2003).

1.3 ΑΡΧΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ Π/Υ

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247/τ.Α'/1995) όπως αντικαθίσταται από το άρθρο 7 του Ν.3871/2010 (ΦΕΚ 141/τ.Α'/2010) σε συνδυασμό με το άρθρα 49 του Ν.4270/2014 (ΦΕΚ 143/τ.Α'/22014), οι βασικές αρχές που διέπουν την κατάρτιση των προϋπολογισμών είναι:

1.3.1 Αρχή της ετήσιας διάρκειας

Σύμφωνα με την αρχή της ετήσιας διάρκειας, οι δημοσιονομικές πράξεις του προϋπολογισμού αναφέρονται σε ένα οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

1.3.2. Αρχές της ενότητας και της καθολικότητας

Κατά τις αρχές αυτές κανένα έσοδο και καμία δαπάνη δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί εάν δεν αντιστοιχεί σε Κωδικό Αριθμό Εσόδων/Εξόδων (ΚΑΕ) του προϋπολογισμού (αρχή ενότητας). Καμία δαπάνη δεν μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο ανάληψης ή εντολής πέραν των εγκεκριμένων πιστώσεων (αρχή καθολικότητας).

1.3.3. Αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων

Σύμφωνα με την αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού τα δημόσια έσοδα και έξοδα του προϋπολογισμού προσδιορίζονται με ορισμένη εκ των προτέρων αναλυτική κωδική κατάταξη, που ορίζεται με σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και η οποία επικαιροποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Σύμφωνα με την αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων απαγορεύεται η χρήση πίστωσης για την ικανοποίηση διαφορετικής ανάγκης από αυτή που αναγράφεται στον προϋπολογισμό.

1.3.4. Αρχή της ειλικρίνειας και της ακριβείας του προϋπολογισμού

Σύμφωνα με την αρχή της ειλικρίνειας και της ακριβείας του προϋπολογισμού κάθε πρόβλεψη εσόδων και εξόδων που περιέχεται στον προϋπολογισμό πρέπει να είναι ειλικρινής και ακριβής στο μέτρο του εφικτού και να μην υπερεκτιμά ή υποτιμά τα πραγματικά στοιχεία στα οποία βασίζονται οι προβλέψεις, καθώς και να είναι σύμφωνη με τις λοιπές εκτιμήσεις της Κυβέρνησης.

Έχοντας υπόψη τις διατάξεις των άρθρων 159 παρ.5 του Ν.3463/06 και 266 παρ.6 του Ν.3852/2010 καθώς επίσης και του άρθρου 35 του Ν.4270/2014, στις ανωτέρω αρχές προστίθενται:

1.3.5. Αρχή της δημοσιότητας

Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίσθηκε από το δημοτικό συμβούλιο, αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο οικείος δήμος. (άρθρο 266 παρ.6 του Ν.3852/2010) .

Η προαναφερθείσα κατάσταση αναρτάται υποχρεωτικά και στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου (αρθ.266 παρ.6 ν.3852/2010) αλλά και στη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» (αρθ.2 παρ.4 ν.3861/2010).

1.3.6. Αρχή της ισοσκελίσης

Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται και υποβάλλεται ισοσκελισμένος. Το σύνολο των δαπανών (υποχρεωτικών, που εγγράφονται στον προϋπολογισμό κατά προτεραιότητα και μη υποχρεωτικών), σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να υπερβαίνουν το σύνολο των εσόδων αυτού. Σύμφωνα τις διατάξεις του άρθρου 35 του Ν.4270/2014. *"Η δημοσιονομική θέση της Γενικής Κυβέρνησης (κατά ΕΣΟΑ) πρέπει να είναι ισοσκελισμένη ή πλεονασματική"*

1.4 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ Π/Υ

Σε εκτέλεση της διάταξης του άρθρου 15β του Ν.3146/03 (άρθρο 222 παρ.3 Π.Δ. 410/95) εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 7028/3-2-2004 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών (ΦΕΚ 253 Β/9-2-2004) με την οποία καθορίστηκε ο τύπος του Προϋπολογισμού των Δήμων και Κοινοτήτων.

Ο προϋπολογισμός σύμφωνα με την ανωτέρω ΚΥΑ, διαιρείται σε δύο επιμέρους προϋπολογισμούς, τον προϋπολογισμό εσόδων και τον προϋπολογισμό δαπανών. Τα ποσά που γράφονται και στα δύο αυτά μέρη πρέπει να είναι ίσα (ισοσκελισμένα) (<http://www.ekdd.gr>)

Α. Τα έσοδα διακρίνονται σε :

- Τακτικά Έσοδα: Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία, έσοδα από κινητή περιουσία, έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών, φόροι και εισφορές, έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, λοιπά τακτικά έσοδα.
- Έκτακτα Έσοδα: Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας, έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών, επιχορηγήσεις για επενδύσεις, δωρεές – κληρονομίες - κληροδοσίες, προσαυξήσεις – πρόστιμα - παράβολα, λοιπά έκτακτα έσοδα.

- Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά: Έσοδα από Παρελθόντα Οικονομικά Έτη (ΠΟΕ) τακτικά, έσοδα (ΠΟΕ) έκτακτα.
- Εισπράξεις Δανείων και απαιτήσεων από Παρελθόντα Οικονομικά Έτη (ΠΟΕ): Εισπράξεις από δάνεια, εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη.
- Εισπράξεις υπέρ δημοσίου και τρίτων (προς απόδοση) και επιστροφές χρημάτων: Εισπράξεις υπέρ δημοσίου και τρίτων (προς απόδοση), επιστροφές χρημάτων.
- Χρηματικό υπόλοιπο: Χρηματικό Υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης.

B. Οι δαπάνες διακρίνονται σε τέσσερα κεφάλαια:

- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ : Λειτουργικές Δαπάνες χρήσης
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού, αμοιβές αιρετών και τρίτων, παροχές τρίτων, φόροι-τέλη, λοιπά γενικά έξοδα, πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης, δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων, πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους, λοιπά έξοδα. Οι λειτουργικές δαπάνες κατανέμονται ανά υπηρεσία.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ : Επενδύσεις
Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων, έργα, μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες, τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις). Οι επενδύσεις κατανέμονται ανά υπηρεσία. Για Δήμους και κοινότητες με πληθυσμό κάτω των 5.000 η κατανομή των επενδύσεων ανά υπηρεσία είναι προαιρετική.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ : Πληρωμές Π.Ο.Ε., λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις.
Πληρωμές υποχρεώσεων ΠΟΕ, λοιπές αποδόσεις, προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη, εντός του οικονομικού έτους.
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ : Αποθεματικό
Ποσό διαθέσιμο για αναπλήρωση των ανεπαρκών πιστώσεων και για τη δημιουργία νέων μη προβλεπόμενων στον Προϋπολογισμό. Το αποθεματικό δεν

μπορεί να υπερβαίνει το 5% του συνόλου των τακτικών εσόδων που είναι γραμμένα στον Προϋπολογισμό. (Καραγιλάνης, 2004)

1.4.1 ΜΟΡΦΗ ΚΑΤΑ ΣΤΗΛΕΣ

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 7028/04, η μορφή του Προϋπολογισμού είναι σε κάθετες στήλες, επτά στο σύνολο, όπως φαίνονται διαμορφωμένες στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 1.4.1
Μορφή του Προϋπολογισμού εσόδων

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ	Προηγούμενο οικονομικό έτος		Οικονομικό έτος		ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΕΙΣ ΒΑΣΕΙ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ
		Διαμορφωθέντα	Βεβαιωθέντα	Ψηφισθέντα από το Δ.Σ	Εγκριθέντα από Περιφέρεια	

ΣΥΝΟΛΟ
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

Πηγή: Κ.Υ.Α 7028/2004

Πίνακας 1.4.2
Μορφή του Προϋπολογισμού εξόδων

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ	Προηγούμενο οικονομικό έτος		Οικονομικό έτος		ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΕΙΣ ΒΑΣΕΙ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΕΩΝ
		Διαμορφωθείσες	Ενταλθείσες	Ψηφισθείσες από το Δ.Σ	Εγκριθείσες από Περιφέρεια	

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ Ι (ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ Α+Β+Γ+Δ)

Πηγή: Κ.Υ.Α 7028/2004

Στη μορφή Π/Υ εσόδων υπάρχουν δύο πίνακες ανακεφαλαίωσης των εσόδων. Στον πρώτο πίνακα τα έσοδα ταξινομούνται, με κριτήριο την προέλευσή τους. Στο δεύτερο πίνακα περιλαμβάνονται μόνο τα έσοδα εκείνα, τα οποία προορίζονται από το νόμο να διατεθούν για επενδύσεις ή, αν και δεν υπάρχει τέτοια δέσμευση στο νόμο, αποφασίζεται να διατεθούν για επενδυτικούς σκοπούς. Με τον τρόπο αυτό και ο νόμιμος προορισμός των εσόδων διασφαλίζεται και η ακριβής απεικόνιση των επενδυτικών δυνατοτήτων του προϋπολογισμού επιτυγχάνεται. Στη μορφή Π/Υ εξόδων υπάρχουν επίσης δύο πίνακες ανακεφαλαίωσης των δαπανών. Στον πίνακα 1 οι δαπάνες ταξινομούνται κατά είδος (οριζόντια διαίρεση). Στον πίνακα 2 οι δαπάνες κατατάσσονται κατά Υπηρεσία (κάθετη διαίρεση). Με την προσθήκη στον πίνακα 2 των ποσών των Κεφαλαίων Γ' και Δ', είναι ευνόητο ότι τα αθροίσματα (σύνολα) των δύο πινάκων πρέπει να είναι ίσα. (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.ΕΓΚ.46/25-10-06)

1.4.2 ΜΟΡΦΗ ΚΑΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Οι Υπηρεσίες ανά κωδικό αναλύονται:

- Κωδικός 00 Γενικές Υπηρεσίες
- Κωδικός 10 Οικονομικές και Διοικητικές Υπηρεσίες
- Κωδικός 15 Υπηρεσίες Πολιτισμού, Αθλητισμού και Κοινωνικής Πολιτικής
- Κωδικός 20 Υπηρεσίες Καθαριότητας και Ηλεκτροφωτισμού
- Κωδικός 25 Υπηρεσίες Ύδρευσης – Άρδευσης – Αποχέτευσης
- Κωδικός 30 Υπηρεσίες Τεχνικών Έργων
- Κωδικός 35 Υπηρεσίες Πρασίνου
- Κωδικός 40 Υπηρεσίες Πολεοδομίας
- Κωδικός 45 Υπηρεσία Νεκροταφείων
- Κωδικός 50 Υπηρεσία Δημοτικής Αστυνομίας
- Κωδικός 70 Λοιπές Υπηρεσίες

1.5 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ Π/Υ

1. Για την κατάρτιση του σχεδίου του Π/Υ από την Οικονομική Επιτροπή απαιτείται κατ' ελάχιστον η ύπαρξη τεχνικού προγράμματος.
2. Συνεδρίαση Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης πριν τη σύνταξη του προσχέδιου του προϋπολογισμού (άρθρο 76 παρ.3 Ν.3852/2010).
3. Η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού προς την οικονομική επιτροπή . (άρθρο 63δ & άρθρο 266 παρ 4 ν. 3852/2010, παρ 4 άρθ. 77 ν. 4172/2013).
4. Απόφαση Οικονομικής Επιτροπής (ΟΕ) για την κατάρτιση σχεδίου Προϋπολογισμού και αιτιολογικής έκθεσης. (παρ 5 άρθ. 77 ν. 4172/2013)
5. Έως την 31η Αυγούστου διαβιβάζεται μέσω ΥΠ.ΕΣ. ο συγκεντρωτικός Προϋπολογισμός του Δήμου στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ΓΛΚ.
6. Έως την 5η Σεπτεμβρίου, γίνεται η ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών. (παρ 5 άρθ. 77 ν. 4172/2013).
7. Έλεγχος του σχεδίου του προϋπολογισμού από το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ.
8. Γνώμη του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ. Η γνώμη του Παρατηρητηρίου, οι σχετικές οδηγίες του Υπ. Εσωτερικών και η αιτιολογική έκθεση στην οποία παρουσιάζονται οι τυχόν προσαρμογές που επήλθαν στο σχέδιο του προϋπολογισμού, υποβάλλονται στο Δημοτικό Συμβούλιο. (παρ 5 άρθρο 77 Ν. 4172/2013). Δεν είναι δεσμευτική η γνώμη, είναι απλή και όχι σύμφωνη (ΥΠ.ΕΣ. εγκ.22/οικ. 46703/20.11.2013)(ΥΠ. ΕΣ. εγκ.53/οικ.45226/20.11.2014) (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. Εγκ. 41/39937/13.11.2015) Εάν το σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου δεν καταρτιστεί, κατά παρέκκλιση των ανωτέρω, ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στο δημοτικό συμβούλιο, το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο καταρτίζει και ψηφίζει τον προϋπολογισμό, με βάση το τελευταίο διαμορφωμένο σχέδιο, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη του Παρατηρητηρίου και τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών.
9. Σε περίπτωση που διαπιστωθούν παρεκκλίσεις, απαιτείται νέα Απόφαση Οικονομικής Επιτροπής η οποία υποχρεωτικά συνοδεύεται από τη Γνώμη του Παρατηρητηρίου, τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και από αιτιολογική έκθεση, στην οποία

παρουσιάζονται οι τυχόν προσαρμογές που επήλθαν στο σχέδιο του προϋπολογισμού. (ΥΠ.ΕΣ. εγκ.22/οικ. 46703/20.11.2013)(ΥΠ.ΕΣ. εγκ.53/οικ.45226/20.11.2014). (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α Εγκ. 41/39937/13.11.2015)

10. Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου, έως την 15η Νοεμβρίου, για την ψήφιση προϋπολογισμού και του Ολοκληρωμένου Πλαισίου Δράσης (του άρθρου 4 του ν. 4111/2013) σε μία ειδική για το σκοπό αυτό συνεδρίαση. (άρθρο 266 & 267 Ν.3852/2010).

11. Υποβολή της σχετικής απόφασης, αμέσως μετά τη λήψη της, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για έλεγχο στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση, μαζί με τα απαραίτητα παραστατικά (πίνακες, τεχνικό πρόγραμμα κλπ). Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ολοκληρωθεί ο έλεγχος μέχρι την 31η Δεκεμβρίου.

12. Κατά τον έλεγχο από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση (ΑΔ) αν διαπιστωθεί ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει αναιτιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.

13. Επικύρωση του προϋπολογισμού από την Α.Δ.

14. Αμέσως μετά την επικύρωση, γίνεται ενσωμάτωση του προϋπολογισμού, καθώς και κάθε άλλου στοιχείου που τυχόν έχει ζητηθεί στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ. εγκ.22/οικ. 46703/20.11.2013)(ΥΠ. ΕΣ. εγκ.53/οικ.45226/20.11.2014) (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. Εγκ. 41/39937/13.11.2015)

Στην περίπτωση που διαπιστωθεί από την εποπτεύουσα αρχή η νομιμότητα του ψηφισθέντος από το οικείο δημοτικό συμβούλιο προϋπολογισμού, έστω και αν στη σχετική εγκριτική απόφαση διατυπώνονται ειδικότερες παρατηρήσεις ως προς τις επιμέρους εγγραφές του, αυτός (προϋπολογισμός) θεωρείται, ως προς τις λοιπές εγγραφές του, οριστικά εγκεκριμένος και καθίσταται άμεσα εκτελεστός και οι δαπάνες νομίμως εντέλλονται σε βάρος των εγγεγραμμένων και ελεγχθέντων ως νόμιμων πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού.

15. Δημοσιεύσεις

Δημοσίευση Συνοπτικής οικονομικής κατάστασης Προϋπολογισμού (Περίληψης) σε μια (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα (άρθρο 159 παρ. 5 Ν. 3463/06), στην επίσημη ιστοσελίδα του οικείου Δήμου (άρθρο 266 παρ. 6 Ν. 3852/10) και στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ» (άρθρα 2 και 3 Ν. 3861/10) (<http://www.dimosnet.gr>)

1.6 ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η εκτέλεση του Προϋπολογισμού γίνεται με τα εξής βήματα

A. Για τα έσοδα:

I) Βεβαίωση εσόδων

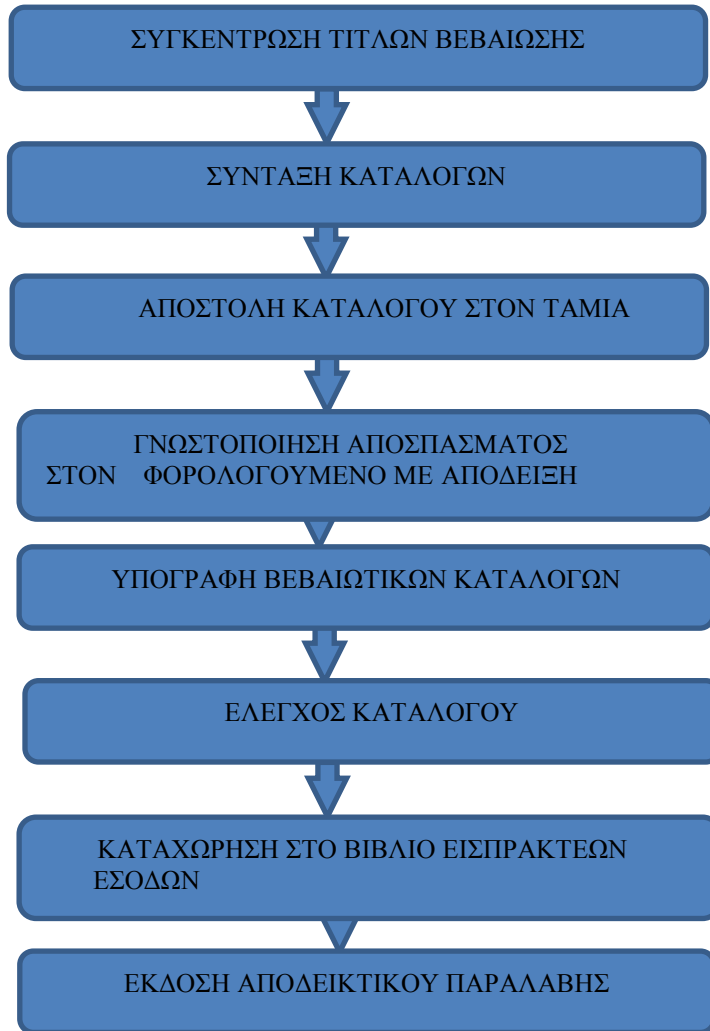
II) Είσπραξη εσόδων

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

Βεβαίωση Εσόδων νοείται η κατά τους κείμενους νόμους *“εκκαθάριση απαίτησης των δήμων, από τις αρμόδιες αρχές ή υπηρεσίες και όργανα των δήμων και ο προσδιορισμός του ποσού αυτής, του προσώπου του οφειλέτου, του είδους του εσόδου και της αιτίας για την οποία οφείλεται”*. (άρθρο 3 του ΒΔ 17/5-15/6/1959)

Η διαδικασία βεβαίωσης των εσόδων περιγράφεται στο διάγραμμα που ακολουθεί:

Διάγραμμα.1.6.1:
Διαδικασία Βεβαίωσης Εσόδων

Πηγή : (Καλλιαντάσης κ.α ,2009)

ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΕΣΟΔΩΝ

Είναι η εξόφληση των οφειλών προς τον Δήμο. Η εισπραξη πάσης φύσεως δημοτικών εσόδων από τους δημοτικούς ταμίες, δημοτικούς εισπράκτορες και γενικώς από τα εντεταλμένα προς εισπραξη όργανα, ενεργείται αποκλειστικά και μόνο με την έκδοση διπλοτύπων αποδείξεων *“εκκοπτομένων εκ των αρμοδίως τεθεωρημένων και παραδιδομένων αυτοίς υπό της υπηρεσίας βιβλίων διπλοτύπου εισπράξεως.”* (άρθρο 54 παρ.1 του ΒΔ 17/5-15/6/1959) (Νικολόπουλος Κ., 2006).

Α. Για τα έξοδα:

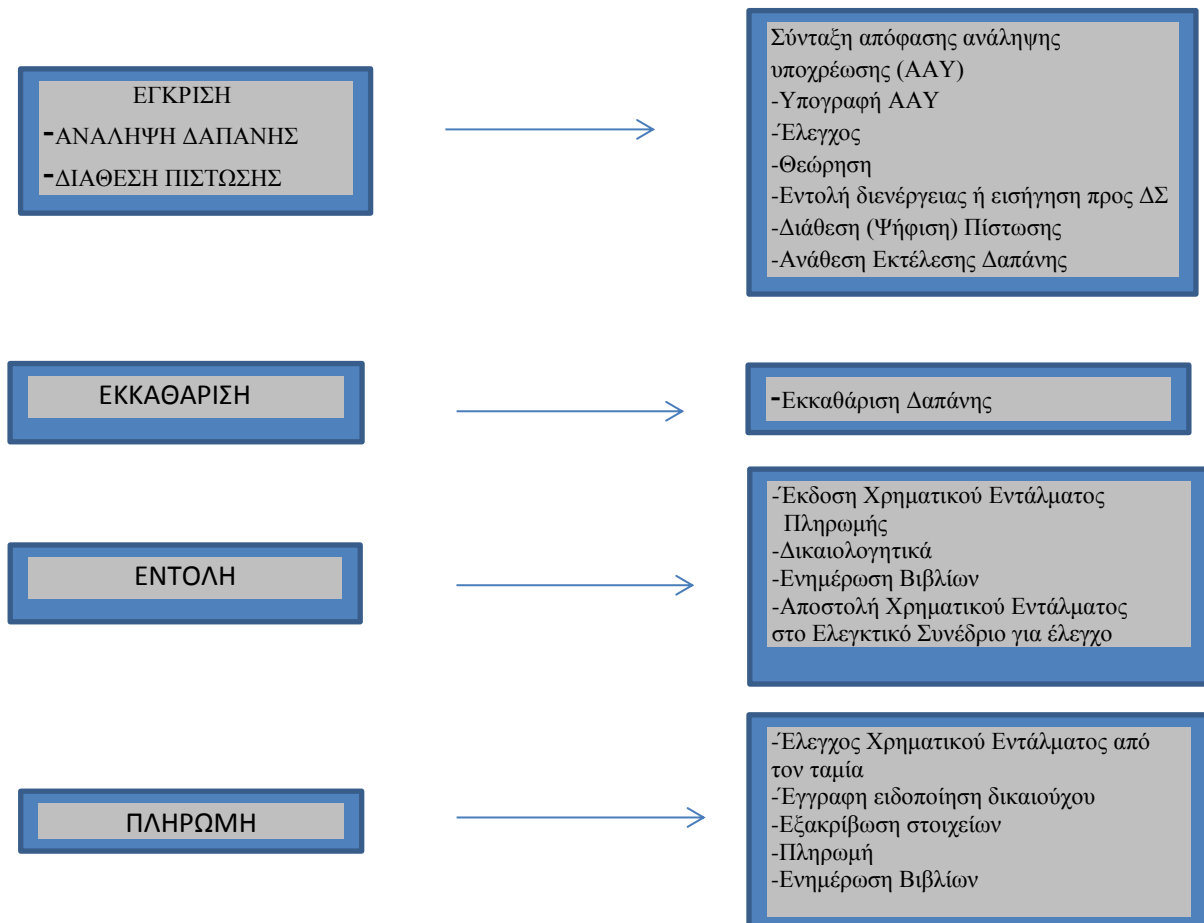
I) Αναλαμβάνονται ως υποχρέωση

II) Ενταλματοποιούνται

III) Πληρώνονται(<http://www.ekdd.gr>)

Η πληρωμή των δαπανών από τους ΟΤΑ ακολουθεί τη διαδικασία που φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα.1.6.2
Διαδικασία πληρωμής Δαπανών

Πηγή: (Καλλιαντάσης κ.α ,2009)

1.7 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ-ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του ΒΔ 17-5/15-6-1959, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους απαγορεύεται η μεταφορά πιστώσεων από κεφάλαιο σε κεφάλαιο και από άρθρο σε άρθρο του Προϋπολογισμού. Επειδή όμως δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν από το προηγούμενο οικονομικό έτος όλες οι δαπάνες της επόμενης χρήσης, υπάρχει εξαίρεση στο ανωτέρω άρθρο και προβλέπεται η δυνατότητα μεταφοράς πιστώσεων με αναμόρφωση του Προϋπολογισμού. Η αναμόρφωση γίνεται μέσα από τον Κωδικό Αριθμό 9111 «Αποθεματικό».

Τροποποίηση του προϋπολογισμού γίνεται στις κάτωθι περιπτώσεις:

- Για την εγγραφή νέων εσόδων που δεν υπήρχε πρόβλεψη στον αρχικό Προϋπολογισμό.
- Για την αύξηση προϋπολογισθέντων εσόδων.
- Για την εγγραφή νέων πιστώσεων ή την ενίσχυση ανεπαρκών πιστώσεων λόγω απρόβλεπτων μεταβολών.
- Για κατάργηση ορισμένου έργου (επειδή δεν προλαβαίνει για παράδειγμα να εκτελεστεί),
- Για τη διαμόρφωση του πραγματικού χρηματικού υπολοίπου στο τέλος της χρήσης σε σχέση με αυτό που είχε προϋπολογισθεί αρχικά.

Οι αναμορφώσεις θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε αριθμό και να αντιμετωπίζουν έκτακτες ανάγκες. Οι συνεχείς τροποποιήσεις δείχνουν πλασματική κατάρτιση του Προϋπολογισμού ή λανθασμένες προβλέψεις ή ασταθές πρόγραμμα δράσης του Δήμου. (Νικολόπουλος, 2009)

1.8 ΤΑΜΕΙΑΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

Ο Ταμιακός Απολογισμός διαμορφώνεται από τα οικονομικά αποτελέσματα που προκύπτουν από την εκτέλεση του Προϋπολογισμού. (Σαββαΐδου κ.α, 2008).

1.8.1 ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 163 του ΚΔΚ, μετά τη λήξη του οικονομικού έτους, ο ταμίας προβαίνει στην κατάρτιση του Ταμιακού Απολογισμού. Το αργότερο μέχρι το τέλος Μαΐου, του επόμενου οικονομικού έτους από αυτό που αφορά ο Απολογισμός, πρέπει ο

ταμίας να υποβάλλει τον Απολογισμό στην Δημαρχιακή Επιτροπή, διαμέσου του Δημάρχου.

1.8.2 ΜΟΡΦΗ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Τα στοιχεία που περιέχει ο Ταμιακός Απολογισμός αναφέρονται σε κάθετες στήλες όπως φαίνονται διαμορφωμένες παρακάτω:

Πίνακας 1.8.1
Ταμιακός Απολογισμός ως προς τα έσοδα

(1) ΚΑ ΕΣΟΔΟΥ	(2) ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΟΥ	(3) ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣ Θ. ΕΣΟΔΑ	(4) ΑΝΑΜΟΡ ΦΩΣΕΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟ ΓΙΣΜΟΥ	(6) ΒΕΒΑΙΩΘΕ ΝΤΑ ΕΣΟΔΑ	(7) ΔΙΑΓΡΑΦ ΕΝΤΑ	(8) ΕΙΣΠΡΑΧΘ ΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ	(9) ΕΙΣΠΡΑΚΤ ΥΠΟΛ. (6)-(7)-(8)
---------------------	-------------------------	--------------------------------	---	---------------------------------	------------------------	----------------------------------	---

Πίνακας 1.8.2
Ταμιακός Απολογισμός ως προς τα έξοδα

(1) ΚΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	(2) ΤΙΤΛΟΣ ΔΑΠΑΝ ΗΣ	(3) ΠΡΟΫΠΟ ΛΟΓΙΣ Θ.ΕΞΟΔΑ	(4) ΑΝΑΜΟ ΦΩΣΕΙΣ ΠΡΟΫΠ ΟΛΟΓΙΣ ΜΟΥ	(5)	(6) ΕΝΤΑΛΘΕ ΝΤΑ	(7) ΠΛΗΡΩ ΘΕΝΤΑ	(8) ΠΛΗΡΩΤ ΥΠΟΛ. (6)-(7)	(9) ΑΔΙΑΘ. ΠΙΣΤ. (5)-(6)	10) ΥΠΕΡΒ. ΠΙΣΤ. (6)-(5)
----------------------	------------------------------	-----------------------------------	--	-----	-----------------------	-----------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

Στο τέλος του Ταμιακού Απολογισμού υπάρχει η ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ όπου εμφανίζονται:

Στα ΕΣΟΔΑ το χρηματικό υπόλοιπο του προηγούμενου οικονομικού έτους που μεταφέρθηκε στη νέα χρήση, τα εισπραχθέντα μέσα στη χρήση τακτικά και έκτακτα έσοδα χωριστά καθώς και το σύνολο των εσόδων.

Στα ΕΞΟΔΑ τα πληρωθέντα έξοδα κατά τη διάρκεια της χρήσης για λειτουργικές δαπάνες και επενδύσεις χωριστά, τα λοιπά πληρωθέντα έξοδα και το χρηματικό υπόλοιπο (εισπραχθέντα-πληρωθέντα) της διαχείρισης που μεταφέρεται στο νέο οικονομικό έτος. Το σύνολο των εσόδων και των δαπανών θα πρέπει να είναι ίσα. (Νικολόπουλος, 2009)

1.9 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΩΝ ΟΤΑ

Οι Δήμοι υποβάλλουν στο Δημοτικό Συμβούλιο (ΔΣ), εκτός του Ταμιακού Απολογισμού, και τον Ισολογισμό του Δήμου μαζί με τα Αποτελέσματα Χρήσεως, τηρώντας έτσι τις διατάξεις του αρθ.266παρ.10 Ν.3852/10, οι οποίες αναφέρουν ότι όλοι οι Δήμοι της χώρας εφαρμόζουν υποχρεωτικά το διπλογραφικό λογιστικό σχέδιο των ΟΤΑ (Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Δήμων Π.Δ.315/1999).

Πίνακας 1.9.1
Μορφή ισολογισμού

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Β.ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Κεφάλαιο	A(I)
Ασώματες ακινητοποιήσεις	Γ(I)	Διαφορές Αναπρ/γής	A(II)
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	Γ(II)		A(III)
Συμμετοχές και άλλες Χρηματοοικονομικές απαιτήσεις	Γ(III)	Αποθεματικά κεφάλαια	A(IV)
		Αποτελέσματα σε νέο	A(V)
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Αποθέματα	Δ(I)	Ποσά προσαρμοσμένα για αύξηση κεφαλαίου	A(VI)
Απαιτήσεις	Δ(II)	Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	
Χρεόγραφα	Δ(III)	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
Διαθέσιμα	Δ(IV)	Μακροπρόθεσμες	Γ(I)
		Βραχυπρόθεσμες	Γ(II)
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	
Χρεωστικοί λογαριασμοί τάξεων		Πιστωτικοί λογαριασμοί τάξεων	

Πηγή: Καραγιάννης Σ., Σαββαΐδου Κ., 2007

Ο Ισολογισμός και τα Αποτελέσματα Χρήσης του Δήμου, πριν την υποβολή τους στο ΔΣ, ελέγχονται από έναν Ορκωτό Ελεγκτή-Λογιστή, ο οποίος ορίζεται κατά τον μήνα Οκτώβριο του έτους που αφορά η προς έλεγχο χρήση, με απόφαση του ΔΣ (Ν.3693/2008).

Για τον έλεγχο των καταστάσεων του Δήμου, ο Ορκωτός Ελεγκτής εφαρμόζει τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το ΣΟΕΛ (Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών), οι οποίοι συμφωνούν με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα.

Ο απολογισμός ή/και ο ισολογισμός με το πιστοποιητικό, την έκθεση ελέγχου και όλα τα δικαιολογητικά που ορίζονται στο αρθ.24Ν.3202/2003(ΦΕΚ.Α΄284/2003), υποβάλλονται για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο, εντός 1 μήνα αφότου εκδοθεί η πράξη του ΔΣ (έως 5/10). Η υποβολή του ανακοινώνεται επίσης και στον Ελεγκτή Νομιμότητας σύμφωνα με το αρθ.163παρ.5 Ν.3463/06.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ-ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΜΟΥ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (Ε.Π)

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Στο πλαίσιο της διαδικασίας εκσυγχρονισμού της οργάνωσης και λειτουργίας της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης και με απώτερο σκοπό τη δημιουργία μόνιμων δομών προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης των αποτελεσμάτων της δράσης των Ο.Τ.Α., εισάγεται με το Ν. 1622/1986 ο θεσμός των Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Τ.Α.Π) , τα οποία εκπονούνται από τους Δήμους στα πλαίσια των σχετικών κατευθύνσεων που προσδιορίζονται από τα αντίστοιχα Νομαρχιακά Αναπτυξιακά Προγράμματα. Η εφαρμογή όμως αυτών των προγραμμάτων υπήρξε προβληματική καθώς πολλά από αυτά δεν κατάφεραν να υλοποιηθούν και παρέμειναν στη φάση της σχεδίασης. (Νικολόπουλος, Κ., κ.α., 2008). Οι κυριότερες αδυναμίες των Τ.Α.Π. θεωρείται ότι οφείλονται στους εξής λόγους:

- Σχεδίαση των προγραμμάτων σε εξωτερικά γραφεία μελετών, τα οποία μη γνωρίζοντας τις πραγματικές ανάγκες κάθε περιοχής προχωρούσαν σε εξωπραγματικές μελέτες, που δεν ανταποκρίνονταν στα πραγματικά τοπικά δεδομένα.
- Η ελλιπής συνεργασία με τους φορείς και κατοίκους οι οποίοι θα έπρεπε φυσιολογικά να έχουν τον «πρώτο λόγο» στις αποφάσεις και την υλοποίηση του προγράμματος.
- Η έλλειψη αξιολόγησης και συνεχούς αναπροσαρμογής τους μετά τη διαδικασία εφαρμογής.
- Η εγγενής αδυναμία των Ο.Τ.Α. στη συνέχιση της αναπτυξιακής διαδικασίας μετά την παράδοση του Προγράμματος στις υπηρεσίες τους, λόγω ανεπάρκειας του προσωπικού, τόσο ποιοτικής όσο και ποσοτικής.
- Η ανεπάρκεια των οικονομικών πόρων οι οποίοι ήταν δυσανάλογοι σε σχέση με αυτούς που απαιτούσε το Τ.Α.Π.

Με τα άρθρα 203-207 του κεφαλαίου Ζ΄ του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση εκπόνησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων. Επιπρόσθετα, με την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13.04.2007 καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ, ενώ με το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 “*Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α΄ βαθμού*”, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011, καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

2.2 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ Ε.Π

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα των Ο.Τ.Α. είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής και οργανωτικής – λειτουργικής ανάπτυξης, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Αποσκοπεί δηλαδή όχι μόνο στις υποδομές και στις τοπικές επενδύσεις, αλλά και στη βελτίωση της υφιστάμενης οργάνωσης και λειτουργίας των Ο.Τ.Α., στο πλαίσιο του γενικότερου περιβάλλοντος στο οποίο δρουν, μεριμνώντας για τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εμπεριέχει ένα συνεκτικό σύνολο αξόνων προτεραιοτήτων για δράσεις τοπικής ανάπτυξης και αποσκοπεί στην υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού του ΟΤΑ. Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι και οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, και παράλληλα εξειδικεύονται οι δράσεις της πενταετίας για την επίτευξη των στόχων αυτών.

2.3 ΤΥΠΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ Ε.Π

Η δομή των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Δήμων σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 5694/3-2-2011 η οποία τροποποιεί την ΥΑ 18183/13-4-2007 του ΥΠ.ΕΣ έχει ως εξής:

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το εισαγωγικό κεφάλαιο περιλαμβάνει:

- Παρουσίαση της ομάδας έργου που συνέταξε το Ε.Π. και του συντονιστή της

- Παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο συμμετείχαν οι υπηρεσίες και τα
- Νομικά Πρόσωπα του Δήμου στην εκπόνηση του Ε.Π.
- Παρουσίαση των διαδικασιών διαβούλευσης

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Κεφάλαιο 1.1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

1.1.1. Η γενική εικόνα της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού.

1.1.2. Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής».

1.1.3. Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός».

1.1.4. Η περιοχή του Δήμου και οι κάθετες υπηρεσίες στο θεματικό τομέα «Τοπική οικονομία και απασχόληση».

1.1.5. Το οργανόγραμμα, το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου και οι οριζόντιες υπηρεσίες.

Κεφάλαιο 1.2: ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

1.2.1. Το όραμα και οι αρχές του Δήμου

1.2.2. Η στρατηγική του Δήμου

1.2.3. Οι άξονες και τα μέτρα του προγράμματος

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κεφάλαιο 2.1: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ (ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ)

Κεφάλαιο 2.2: ΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

2.2.1. Πενταετής προγραμματισμός και κωδικοποίηση των δράσεων

2.2.2. Εκτίμηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης για την υλοποίηση των δράσεων

2.2.3. Κατανομή των εσόδων στα έτη για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων

Κεφάλαιο 2.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Κεφάλαιο 2.4. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ. (Ε.Ε.Τ.Α.Α ,Σεπτέμβριος 2011)

Για την εκπόνηση των Ε.Π ακολουθείται μια διαδικασία εννέα βημάτων, η οποία απεικονίζεται παρακάτω:

Διάγραμμα 2.3.1

Βήματα κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Πηγή : (Ε.Ε.Τ.Α.Α ,Σεπτέμβριος 2011)

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 41179/23-10-2014 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β 2970/Β/2014) (ΑΔΑ Ω2ΛΒΝ-Σ4Α) «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014 – 2019», όλοι οι Δήμοι της χώρας έχουν ξεκινήσει τη διαδικασία εκπόνησης του πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος 2014 – 2019.

<http://epota.ypes.gr>

2.4 ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ Ε.Π.

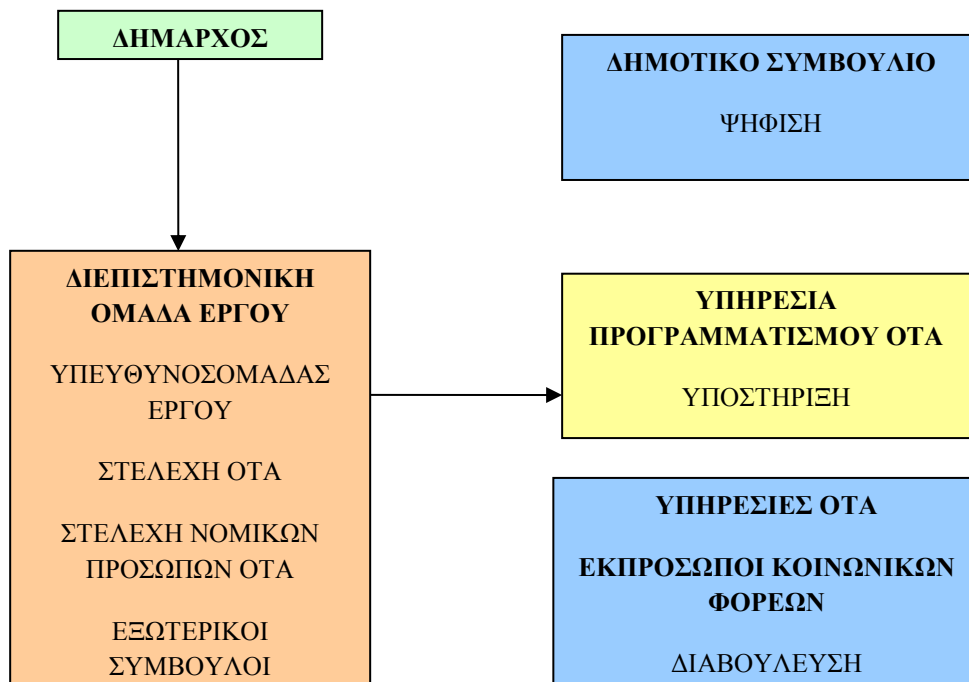
Στο πρώτο εξάμηνο κάθε δημοτικής περιόδου, το Δημοτικό Συμβούλιο καταρτίζει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Η εκκίνηση των διαδικασιών του Ε.Π. είναι μια συλλογική διαδικασία. Για αυτό το λόγο συγκροτείται μια «διεπιστημονική ομάδα έργου» η οποία το συντάσσει σε συνεργασία με τα όργανα διοίκησης καθώς και τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του με την αρωγή των υπηρεσιών προγραμματισμού.

Όσον αφορά στην Υπηρεσία Προγραμματισμού του Δήμου, αυτή είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του και της ομάδας έργου κατά τις διαδικασίες κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και των ετησίων προγραμμάτων δράσης (στα οποία εξειδικεύεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα).

Η ομάδα έργου μπορεί να απαρτίζεται από μέλη των οργάνων διοίκησης και υπαλλήλων των υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου με γνώση και εμπειρία κυρίως σε θέματα που άπτονται προγραμματισμού. Επίσης μπορούν να μετέχουν Ειδικοί Σύμβουλοι, εξωτερικοί σύμβουλοι και συνεργάτες του Δημάρχου. (<http://www.dad.gr>)

Διάγραμμα 2.4.1

Όργανα κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

2.5 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Π

Αρχικά, η διεπιστημονική ομάδα του έργου συντάσσει σχέδιο με το στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου το οποίο και υποβάλλει στο Δήμαρχο, αφού έχει λάβει υπόψη τις γραπτές εισηγήσεις των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του. Ο Δήμαρχος με την σειρά του εισηγείται το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο Δημοτικό Συμβούλιο και γίνεται διαβούλευση αυτού για ψήφιση.

Από την στιγμή που ψηφιστεί και εγκριθεί το κείμενο του στρατηγικού σχεδιασμού από το Δημοτικό Συμβούλιο, δημοσιοποιείται επί δύο (2) εβδομάδες τουλάχιστον, με παράλληλη καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου -εάν υπάρχει- καθώς και σε κάθε άλλο πρόσφορο μέσο επικοινωνίας.

Κατά την διάρκεια της περιόδου δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις εγγράφως ή ηλεκτρονικά από τα συμβούλια των τοπικών διαμερισμάτων, από πολίτες ή ενώσεις πολιτών και από τοπικούς κοινωνικούς φορείς. Επίσης, με απόφαση του Δημάρχου μπορεί να οργανωθούν ημερίδες, θεματικές συναντήσεις, δημόσια συνάντηση και οποιαδήποτε άλλη ενεργεία κριθεί αναγκαία.

Στην συνέχεια οι υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, έχοντας ενημερωθεί με το σχετικό κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, προτείνουν με γραπτή εισήγηση τους κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών και μάλιστα ιεραρχημένες με σειρά προτεραιότητας ανά έτος.

Ακολούθως, η ομάδα του έργου συντάσσει το σχέδιο του Ε.Π. το οποίο υποβάλλει στο Δήμαρχο έχοντας ήδη επεξεργαστεί και συνθέσει τις προτάσεις των υπηρεσιών, τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Ν.Π. καθώς και τις προτάσεις που προέκυψαν ύστερα από τις διαδικασίες διαβούλευσης.

Τέλος, ο Δήμαρχος εισηγείται το σχέδιο Επιχειρησιακού Προγραμματισμού στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και για ψήφιση έχοντας επισυνάψει τις αποφάσεις των Διοικητικών Συμβουλίων των Ν.Π.

2.6 ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ Ε.Π

Για τον έλεγχο νομιμότητας από την Περιφέρεια, υποβάλλεται, με ευθύνη του Δημάρχου, έκθεση με τις διαδικασίες κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, εγκεκριμένη από το Δημοτικό Συμβούλιο. (ΥΠ. ΕΣ. 2 Απριλίου 2007, Α.Π.: 18183)

Ο έλεγχος του Ε.Π. από την Περιφέρεια περιλαμβάνει:

- Κατά πόσο οι προβλεπόμενες δράσεις είναι συναφείς με την ισχύουσα νομοθεσία και με τα εγκεκριμένα Εθνικά και Περιφερειακά προγράμματα.
- Εάν τηρήθηκε ο νόμος στην διαδικασία κατάρτισης και δημοσιοποίησης του προγράμματος.
- Εάν υπάρχουν οι αντίστοιχες προβλέψεις στον προϋπολογισμό για την υλοποίηση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο Ε.Π.

Ύστερα από τον έλεγχο νομιμότητας από το Γενικό Γραμματέα της περιφέρειας, το Ε.Π. δημοσιοποιείται μέσω ιστοσελίδας ή άλλου διαθέσιμου μέσου από το Δήμο

2.7 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η υλοποίηση και η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι αρμοδιότητα της Εκτελεστικής Επιτροπής, με την υποστήριξη της Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης. Με βάση τα τεχνικά και οικονομικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, η Εκτελεστική Επιτροπή, με την υποστήριξη της Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, παρακολουθεί:

- Την πορεία υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Την πορεία υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Την εξέλιξη των τιμών των δεικτών

Οι δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες:

Δείκτες εισροών: Οι Δείκτες εισροών είναι ποσοτικά μεγέθη που εκτιμούν την πρόοδο υλοποίησης μιας δράσης μετρώντας τους πόρους που καταναλώνονται για την υλοποίηση της δράσης, σε ένα χρονικό διάστημα.

Δείκτες εκροών: Με τους Δείκτες εκροών παρακολουθείται η υλοποίηση των δράσεων του Δήμου.

Δείκτες αποτελέσματος: Με τους Δείκτες αποτελέσματος παρακολουθείται η επίτευξη των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Για την πορεία υλοποίησης της πορείας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ενημερώνεται το Δημοτικό Συμβούλιο από την Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, μέσω περιοδικών εκθέσεων που συντάσσει η υπηρεσία. (Ε.Ε.Τ.Α.Α, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2011)

2.8 ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ Ε.Π. ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΜΕ ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙ Η Ε.Ε. (ΤΟΜΕΑΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ)

Η εισαγωγή των Ε.Π. των Δήμων στη χώρα μας οφείλεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στις διαδικασίες στρατηγικού σχεδιασμού που καθιερώθηκαν μέσω των μορφών κοινοτικής παρέμβασης που είχαν προηγηθεί (ιδίως Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης και του Ε.Σ.Π.Α.). Οι στόχοι των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τα οποία συγχρηματοδοτείται το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020, υλοποιούνται μέσα από επιχειρησιακά προγράμματα. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα είναι πολυετή προγράμματα που ισχύουν για όλη την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 και συνδέονται με τομείς ή/και συγκεκριμένες γεωγραφικές περιφέρειες σε διεθνές, εθνικό ή τοπικό επίπεδο.

Η αρχιτεκτονική του ΕΣΠΑ 2014-2020 προβλέπει:

- **7** Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων για την Αγροτική Ανάπτυξη και την Αλιεία) που αφορούν ένα ή

περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα και

- 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις 13 διοικητικές Περιφέρειες της χώρας, που περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας. (<http://www.espa.gr>)

Οι ομοιότητες μεταξύ των Ε.Π. (Τομεακών και Π.Ε.Π.) που συγχρηματοδοτεί η Κοινότητα σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο και των Ε.Π. που εκπονούν οι Ο.Τ.Α. πιστοποιούν το γεγονός ότι τα Ε.Π. των Ο.Τ.Α. έχουν προκύψει ως ιδέα και πρακτική από τα πρώτα.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω σημαντικές ομοιότητες:

- Στην αρχή κάθε προγραμματικής περιόδου τίθεται ένας στρατηγικός στόχος, με βάση τον οποίο γίνεται ο προγραμματισμός των δράσεων.
- Κατά το σχεδιασμό των Προγραμμάτων εφαρμόζεται η διαδικασία της Διαβούλευσης
- Στα αρχικά στάδια της κατάρτισης γίνεται κοινωνικοοικονομική ανάλυση της περιοχής ή των τομέων πολιτικής.
- Η γενική διάρθρωση είναι παρόμοια και περιλαμβάνει και στις δύο περιπτώσεις ανάλυση της κατάστασης κατά την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού, αναπτυξιακή στρατηγική, άξονες προτεραιότητας και χρηματοδότηση.
- Η αποτύπωση της στοχοθεσίας γίνεται σε τρία επίπεδα: στρατηγικοί στόχοι γενικοί στόχοι – ειδικοί στόχοι.
- Οι στόχοι πρέπει να ποσοτικοποιούνται όπου είναι δυνατό και να εισάγονται δείκτες μέτρησης αποτελεσμάτων.
- Στα Προγράμματα πρέπει να καταγράφονται σε ειδικό κεφάλαιο αναλυτικοί Χρηματοδοτικοί πίνακες.
- Τα Προγράμματα θα πρέπει να λαμβάνουν τη μέγιστη δυνατή προβολή και δημοσιότητα, με κάθε πρόσφορο μέσο. (Γκανά Δ., 2010).

2.9 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

Το Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) εξειδικεύεται σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (ΕΠΔ) του Δήμου, το οποίο καταρτίζεται κάθε έτος της δημοτικής περιόδου. Στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης προσδιορίζονται οι δράσεις ή τμήματα πολυετών δράσεων του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος, που θα υλοποιηθούν από τις υπηρεσίες του Ο.Τ.Α. και των Νομικών του Προσώπων κάθε έτος.

Για κάθε δράση προσδιορίζονται τουλάχιστον :

- Ο άξονας και το μέτρο του επιχειρησιακού προγράμματος όπου εντάσσεται η δράση.
- Ποσοτικά στοιχεία των εκροών που θα παραχθούν από τη δράση κατά το επόμενο έτος.
- Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της δράσης, ανά τρίμηνο.
- Ο προϋπολογισμός δαπανών και οι πηγές χρηματοδότησης.

Οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της δράσης. (ΥΠ. ΕΣ. 2 Απριλίου 2007,Α.Π.: 18183)

2.10 ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

Το Ε.Π. είναι ένα εργαλείο του Δήμου σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικών το οποίο αποσκοπεί στην υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού των Ο.Τ.Α.

Ταυτόχρονα όμως αποτελεί και ένα μέσο για την ορθολογικότερη οικονομική διαχείριση του καθώς συμβάλλει τόσο στην εξεύρεση νέων πόρων όσο και στην αποδοτικότερη κατανομή και αξιοποίηση των περιορισμένων πόρων. (Υ.Α. 18183/2007)

Στο Ε.Π εκτιμώνται τα έσοδα του Ο.Τ.Α., ανά πηγή χρηματοδότησης για κάθε έτος της επόμενης πενταετίας, υπολογίζονται συνοπτικά οι λειτουργικές και επενδυτικές δαπάνες των προγραμματικών δράσεων και καταρτίζονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος ανά άξονα και μέτρο. Επίσης καταρτίζονται δείκτες αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων και δείκτες

υλοποίησης ή εκροών για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού υλοποίησης των δράσεων του προγράμματος.

Το Ε.Π υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ. Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του πενταετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού. Το Ε.Π. αποτελεί πρόγραμμα – πλαίσιο για την κατάρτιση του Ε.Π.Δ

Δράσεις υλοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 206 του ν. 3463/2006 μόνον, εφόσον περιλαμβάνονται στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης και καλύπτονται από τον προϋπολογισμό.

Ο προϋπολογισμός είναι ένα εργαλείο προγραμματισμού εσόδων και δαπανών που προαπαιτεί την κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος δράσης. Στον προϋπολογισμό αποτυπώνονται το ύψος και τα είδη των δαπανών ενός Δήμου, αλλά δεν αποτυπώνονται οι λειτουργίες που εκτελεί και οι υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος. Σύμφωνα με το άρθρο 266 του ν. 3852/2010 ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο.

Με τις διατάξεις του άρθρου 79 του Ν.4172/2013 αντικαθίσταται το άρθρο 266 του ν. 3852/2010 και αποδεσμεύεται το Ε.Π.Δ από τον Π/Υ. *“Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται μόνο η κατάρτιση Τεχνικού Προγράμματος για το έτος αυτό και δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση η εκπόνηση και έγκριση Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης.”*

Η αποδέσμευση αυτή δεν αφορά μόνο τον προϋπολογισμό αλλά και το σύνολο των υπηρεσιών του Δήμου, της Διοίκησης και των Δημοτών του καθώς το τεχνικό πρόγραμμα εκπονείται με τη συμμετοχή μόνο της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου σε αντίθεση με το Ε.Π.Δ στο οποίο συμμετέχουν όλες οι υπηρεσίες δεδομένου ότι προγραμματίζουν τη δραστηριότητά τους για το επόμενο έτος και προτείνουν στην οικονομική υπηρεσία τα ποσά που απαιτείται να προβλεφθούν στους αντίστοιχους κωδικούς του προϋπολογισμού δαπανών. Στη συνέχεια, προκειμένου να συνταχθεί το

σχέδιο του προϋπολογισμού, εκτιμάται το ύψος των προσδοκώμενων εσόδων και ιεραρχούνται οι προτάσεις των δημοτικών υπηρεσιών, με βάση τις προτεραιότητες της δημοτικής αρχής. Στο ΕΠΔ πέρα από το ύψος και το είδος των δαπανών ενός Δήμου αποτυπώνονται οι υπηρεσίες και οι λειτουργίες που παρέχει ο Δήμος. Με τον τρόπο αυτό η διοίκηση του Δήμου αλλά και ο δημότης μπορούν να γνωρίζουν τις δραστηριότητες που θα εκτελέσουν οι δημοτικές υπηρεσίες αξιοποιώντας τις δαπάνες που προβλέπονται στον προϋπολογισμό καθώς και το αναμενόμενο προϊόν των προγραμματιζόμενων δραστηριοτήτων. (ΥΠΕΣ Εγκύκλιος, 8/2009)

Επομένως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης και ο Προϋπολογισμός είναι εργαλεία στους Δήμους για την αναπτυξιακή τους πορεία και τον οικονομικό τους προγραμματισμό αλληλένδετα με το καθένα να αποτελεί λογικό προαπαιτούμενο του άλλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

3.1 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΛΗΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου βρίσκεται στο Νότιο Ανατολικό τμήμα του Λεκανοπεδίου Αττικής. Ορίζεται Βόρεια από το Δήμο Δάφνης, Νότια από τους Δήμους Αλίμου και Παλαιού Φαλήρου, Ανατολικά από τους Δήμους Υμηττού και Ηλιούπολης και Δυτικά από τους Δήμους Παλαιού Φαλήρου και Νέας Σμύρνης. Ανήκει στο Νότιο Τομέα της Περιφέρειας Αττικής.

Υπάγεται στην χωροταξική υποενοότητα του Λεκανοπεδίου με έδρα την Αθήνα. Έχει έκταση 5.300 στρέμματα (536,4 Ηα) που είναι στο σύνολό της πολεοδομημένη αστική περιοχή. Ο αρχικός πυρήνας του οικισμού που δημιουργήθηκε μετά τη μικρασιατική καταστροφή, ανεξαρτητοποιήθηκε από την Αθήνα με τη σύσταση το 1925 της Κοινότητας Μπραχαμίου. Η αύξηση της έκτασης και του πληθυσμού της νέας κοινότητας ακολούθησε ραγδαίους ρυθμούς, και με διαδοχικές αποσπάσεις από την αρχική κοινότητα δημιουργήθηκαν οι γύρω Δήμοι. Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου με τη σημερινή του μορφή οριστικοποιήθηκε τη δεκαετία 1950.

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή (2011) της ΕΣΥΕ, ο πληθυσμός του Δήμου Αγίου Δημητρίου είναι 70.970 κάτοικοι ενώ σήμερα εκτιμάται ότι ανέρχονται πλέον σε 110.000 κατοίκους. Ως προς τη σύνθεσή του ο πληθυσμός παρουσιάζεται υγιής, αφού οι παραγωγικές ηλικίες αποτελούν το 67,15 % και τα άτομα πάνω από 65 έτη το 9,57% του πληθυσμού. (<http://www.dad.gr>)

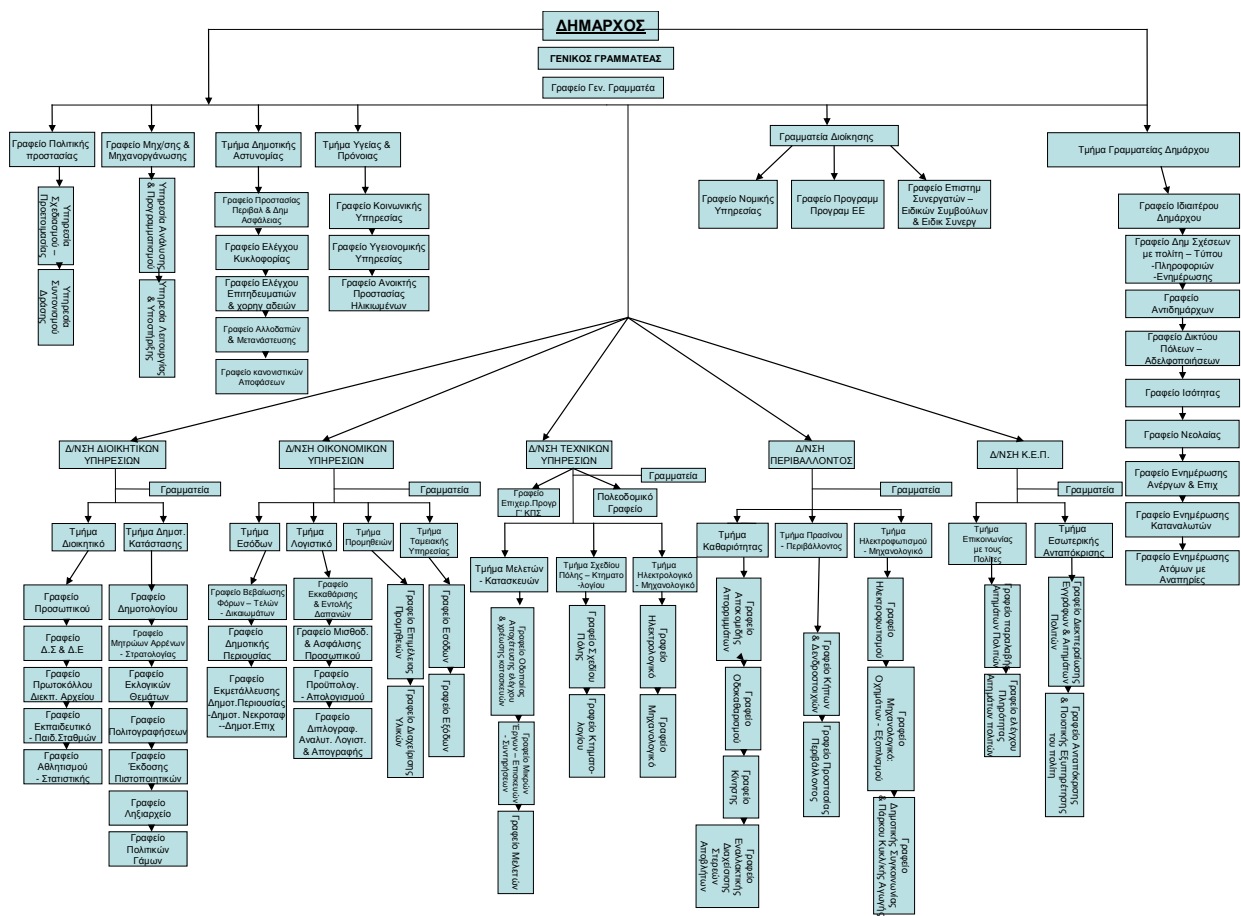
3.2 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΩΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου αποτελείται από 5 Διευθύνσεις, 3 ανεξάρτητα Τμήματα και 2 ανεξάρτητα Γραφεία. Στο Οργανόγραμμα που ακολουθεί απεικονίζεται η υφιστάμενη

διάρθρωση όλων των Υπηρεσιών του Δήμου σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) όπως ισχύει σύμφωνα με το υπ αριθμ. 207/τ.Β/2005ΦΕΚ.

Διάγραμμα 3.2.1

Οργανόγραμμα Υπηρεσιών Δήμου Αγίου Δημητρίου Αττικής

Πηγή: Τμήμα Διοικητικό Αγίου Δημητρίου.

Το Προσωπικό του Δήμου όλων των ειδικοτήτων είναι: 260 μόνιμοι, 53 με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου ενώ το απασχολούμενο προσωπικό με διάφορες συμβάσεις είναι 50.

Πίνακας 3.2.1
Μόνιμο προσωπικό Δήμου Αγίου Δημητρίου

ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ					
Έτη υπηρεσίας	0-10	11 -20	21 - 30	31 -35	Σύνολο
ΠΕ	8	26	1	1	36
ΤΕ	1	18	2	3	24
ΔΕ	11	49	37	5	102
ΥΕ	15	41	39	3	98
Σύνολο	35	134	79	12	260

Πηγή: Πίνακας Αρχαιότητας 2015

Πίνακας 3.2.2
Προσωπικό Αορίστου χρόνου Δήμου Αγίου Δημητρίου

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ					
Έτη υπηρεσίας	0-10	11 -20	21 - 30	31 -35	Σύνολο
ΠΕ	0	6	0	0	6
ΤΕ	0	4	0	0	4
ΔΕ	0	17	4	1	22
ΥΕ	0	20	1	0	21
Σύνολο	0	47	5	1	53

Πηγή: Πίνακας Αρχαιότητας 2015

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
 Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών όπως απεικονίζεται στο Διάγραμμα 3.2.1 αποτελείται από τέσσερα(4) τμήματα:
 Α. Τμήμα Εσόδων:

α) Γραφείο βεβαίωσης φόρων τελών δικαιωμάτων β) Γραφείο Δημοτικής περιουσίας γ) Γραφείο εκμετάλλευσης Δημοτικής περιουσίας-Δημοτικού Νεκροταφείου Δημοτικών Επιχειρήσεων.

Πίνακας 3.2.3

Μόνιμο προσωπικό και Αορίστου Χρόνου του Τμήματος Εσόδων

ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΣΟΔΩΝ		
Κατηγορία Εκπαίδευσης	Κλάδος/Ειδικότητα	Αριθμός
ΠΕ	Διοικητικού	2
ΤΕ	Διοικητικού/Λογιστικού	2
ΔΕ	Διοικητικού	3
Σύνολο		7

Πηγή:ιδία επεξεργασία

Β. Τμήμα Λογιστηρίου:

α) Γραφείο Εκκαθάρισης και εντολής Δαπανών β) Γραφείο Μισθοδοσίας και ασφάλισης προσωπικού γ) Γραφείο Διπλογραφικού, Αναλυτικής Λογιστικής και Απογραφής δ) Γραφείο Προϋπολογισμού Απολογισμού.

Πίνακας 3.2.4

Μόνιμο προσωπικό και Αορίστου Χρόνου του Τμήματος Λογιστηρίου

ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ		
Κατηγορία Εκπαίδευσης	Κλάδος/Ειδικότητα	Αριθμός
ΠΕ	Διοικητικού	2
ΠΕ	Οικονομικού	2
ΤΕ	Διοικητικού/Λογιστικού	1
ΔΕ	Διοικητικού	4
Σύνολο		9

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Γ. Τμήμα Προμηθειών: α) Γραφείο Επιμέλειας Προμηθειών β) Γραφείο Διαχείρισης Υλικών

Πίνακας 3.2.5

Μόνιμο προσωπικό και Αορίστου Χρόνου του Τμήματος Προμηθειών

ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ		
Κατηγορία Εκπαίδευσης	Κλάδος/Ειδικότητα	Αριθμός
ΠΕ	Διοικητικού	1
ΤΕ	Διοικητικού/Λογιστικού	3
Σύνολο		4

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Δ. Τμήμα Ταμειακής: α) Γραφείο Εσόδων β) Γραφείο Εξόδων

Πίνακας 3.2.6

Μόνιμο προσωπικό και Αορίστου Χρόνου του Τμήματος Ταμειακής

ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ		
Κατηγορία Εκπαίδευσης	Κλάδος/Ειδικότητα	Αριθμός
ΠΕ	Διοικητικού	1
ΔΕ	Διοικητικού	3
Σύνολο		4

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Στο πλαίσιο των διαδικασιών προγραμματισμού, διαχείρισης και ελέγχου των οικονομικών μονάδων κάθε μορφής (οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, ιδιωτικές και δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμοί δημοσίου δικαίου κ.α.) ο Δήμος Αγίου Δημητρίου εφαρμόζει πλήρως το Κλαδικό Λογιστικό σχέδιο από το έτος 2001 σύμφωνα τις διατάξεις του π.δ. 315/1999 (ΦΕΚ 302/τ'Α/1999) «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων».

3.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Η Χρηματοοικονομική Επιστήμη στα πλαίσια των διαδικασιών Προγραμματισμού, Οργάνωσης, Διαχείρισης και Ελέγχου μιας Οικονομικής Μονάδας, παρέχει διάφορα εργαλεία, μεταξύ των οποίων και οι οικονομικοί αριθμοδείκτες

Η μέθοδος των δεικτών είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στις περιπτώσεις που ο αναλυτής δεν έχει στη διάθεσή του λεπτομερείς πληροφορίες για τις συνθήκες χρηματοοικονομικής λειτουργίας των εξεταζόμενων οργανισμών. Οι δείκτες συνοψίζουν με συστηματικό τρόπο μεγάλο αριθμό χρηματοοικονομικών δεδομένων, την εξέλιξη των οποίων θέλουμε να εξετάσουμε (Ευθύμογλου, Π. και Λαζαρίδης, Ι. 2000)

Οι οικονομικοί δείκτες είναι σχέσεις/συσχετίσεις μεταξύ μεγεθών λογιστικής ή στατιστικής φύσης με στόχο την ανάλυση της κατάστασης του οργανισμού.

Δίνουν πληροφόρηση στους δημότες σχετικά με την χρήση των δημοτικών πόρων και την δημιουργία ωφελειών προς αυτούς. Οι πολίτες δεν χρειάζεται να διαβάσουν τεράστια κείμενα για να πληροφορηθούν για την πορεία του Δήμου τους αλλά μέσα σε 2 σελίδες έχουν όλη την πληροφόρηση που χρειάζονται.

Δίνουν πληροφόρηση στους χρηματοδότες. Οι ΟΤΑ πλέον έχουν πολλές πηγές χρηματοδότησης, όπως ευρωπαϊκά προγράμματα, ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων, ιδιωτικές τράπεζες κτλ. Η πληροφόρηση μέσω των δεικτών μπορεί να βοηθήσει προς την εύρεση πηγών χρηματοδότησης. (Καραγιάννης,Σ. 2004)

Η συγκριτική ή διαχρονική χρηματοοικονομική ανάλυση των Λογιστικών καταστάσεων πραγματοποιείται με την κατάταξη των στοιχείων κατά κατηγορίες για μια σειρά ετών. Τα στοιχεία αποκτούν μεγαλύτερη σημασία όταν συγκρίνονται με άλλα στοιχεία προηγούμενων ετών ή χρήσεων (Νιάρχος Νικήτας, 2004)

Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες που χρησιμοποιούνται για την οικονομική ανάλυση του Δήμου Αγίου Δημητρίου σε σχέση με την αναπτυξιακή του πορεία παραθέτονται στους κατωτέρω πίνακες:

Πίνακας 3.3.1
Δείκτες εσόδων

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΣΗΜΑΣΙΑ
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ	Δείχνει την ικανότητα του Δήμου να προγραμματίζει τα έσοδά του.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ	Δείχνει τη δυνατότητα του Δήμου να λειτουργεί ανεξάρτητα από την Κεντρική Διοίκηση
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	Δείχνει την ικανότητα του Δήμου να εισπράττει τα βεβαιωμένα του έσοδα
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ	Δείχνει την εξάρτηση του Δήμου από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων, δηλαδή από έκτακτα έσοδα
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ	Δείχνει την ικανότητα του Δήμου να στηρίζεται στα ίδια του έσοδα
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	Δείχνει τη δραστηριότητα του Δήμου για εξεύρεση πόρων από την εκμετάλλευση της

	ακίνητης περιουσίας του.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ	Ο δείκτης δείχνει την εξάρτηση του Δήμου από τακτικές, έκτακτες επιχορηγήσεις και δάνεια.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	Δείχνει την εξάρτηση του Δήμου από επιχορηγήσεις ή την αδυναμία του στην απορρόφηση κονδυλίων
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	Δείχνει την εξάρτηση του Δήμου από τακτικές επιχορηγήσεις σε σχέση με την καθημερινή λειτουργία του.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	Δείχνει την εξάρτηση του Δήμου από εξωτερικές πηγές χρηματοδοτήσεων ή ικανότητά του στον σχεδιασμό και απορρόφηση πόρων
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	Δείχνει την ικανότητα του Δήμου στον σχεδιασμό και απορρόφηση πόρων για την πραγματοποίηση επενδύσεων
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	Δείχνει την εξάρτηση του Δήμου από δανειοδοτήσεις ή την ικανότητά του στην άντληση πόρων
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	Δείχνει την οικονομική πολιτική του Δήμου για την αντιμετώπιση μελλοντικών αναγκών ή την αδυναμία του για επενδύσεις σε αναπτυξιακά έργα.

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Πίνακας 3.3.2
Δείκτες εξόδων

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ	ΣΗΜΑΣΙΑ
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	Δείχνει το κόστος λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών ενός Δήμου και παράλληλα το κόστος για αναπτυξιακό προγραμματισμό
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	Δείχνει την πολιτική θέληση ενός Δήμου να προχωρεί σε επενδύσεις.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΡΓΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	Δείχνει τον προσανατολισμό του Δήμου σε έργα υποδομών και ανάπτυξης
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΚΟΧΡΕΟΛΥΣΙΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	Δείχνει την οικονομική κατάσταση του Δήμου και την δανειοληπτική του ικανότητα

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Πίνακας 3.3.3
Δείκτες συσχέτισης εσόδων-εξόδων

ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ	ΣΗΜΑΣΙΑ
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	Δείχνει την εξάρτηση του Δήμου από τις επιχορηγήσεις
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	Δείχνει την προσπάθεια που καταβάλλει ο Δήμος για αυτοχρηματοδότηση των επενδύσεών του.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΙΔΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	Δείχνει την ικανότητα του Δήμου να καλύπτει μέρος των εξόδων του από ίδια έσοδα.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	Δείχνει την ικανότητα του Δήμου να ανταπεξέρχεται στις δανειακές του υποχρεώσεις καθώς επίσης και την δανειοληπτική του ικανότητα για νέα δάνεια.

Πηγή: ίδια επεξεργασία

3.4. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ

Με τους προτεινόμενους δείκτες συσχετίζονται ορισμένα μεγέθη που αποτελούν τις κυριότερες πηγές εσόδων του Δήμου Αγίου Δημητρίου σε σχέση με τον αναπτυξιακό του προγραμματισμό:

Σύνολο εσόδων : Όλα τα έσοδα που βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν στο οικονομικό έτος (ομάδες 0,1,2,3,4 και 5 του προϋπολογισμού)

Εισπραχθέντα Έσοδα: Το σύνολο των εισπραχθέντων του απολογισμού.

Βεβαιωθέντα Έσοδα: Το σύνολο των βεβαιωμένων εσόδων του απολογισμού.

Σύνολο τακτικών εσόδων: Όλα τα τακτικά έσοδα (ομάδα 0), τα τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν για πρώτη φορά στο τρέχον έτος (κατηγορία 21), τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα τακτικά έσοδα σε προηγούμενα έτη (υποκατηγορία 321) και το χρηματικό υπόλοιπο από τακτικά έσοδα (υποκατηγορία 511)

Σύνολο έκτακτων εσόδων: Όλα τα έκτακτα έσοδα (ομάδα 1), τα έκτακτα έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν για πρώτη φορά στο τρέχον έτος (κατηγορία 22), τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έκτακτα έσοδα σε προηγούμενα έτη (υποκατηγορία 322) και το χρηματικό υπόλοιπο από έκτακτα έσοδα (υποκατηγορία 512)

Ίδια τακτικά έσοδα : Τα τακτικά έσοδα (ομάδα 0) εκτός από τις επιχορηγήσεις της κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης (κατηγορία 06), τα τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. από ίδιους πόρους που βεβαιώνονται και εισπράττονται για πρώτη φορά στο τρέχον έτος (κατηγορία 21) και τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα τακτικά έσοδα σε προηγούμενα έτη (υποκατηγορία 321)

Ίδια έκτακτα έσοδα : Τα έκτακτα έσοδα (ομάδα 1) εκτός από τις επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες και επενδύσεις (κατηγορίες 12 και 13), τα έκτακτα έσοδα Π.Ο.Ε. από ίδιους πόρους που βεβαιώνονται και εισπράττονται για πρώτη φορά στο τρέχον έτος (κατηγορία 22) και τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έκτακτα έσοδα από ίδιους πόρους σε προηγούμενα έτη (υποκατηγορία 322)

Ίδια Έσοδα: Το σύνολο των ιδίων τακτικών και ιδίων εκτάκτων εσόδων, όπως ορίζονται παραπάνω

Έσοδα από δάνεια: Τα έσοδα της κατηγορίας 31. Περαιτέρω διακρίνονται σε δάνεια για λειτουργικές δαπάνες (υποκατηγορία 311) και δάνεια για επενδύσεις (υποκατηγορία 312)

Σύνολο επιχορηγήσεων: Τα έσοδα της κατηγορίας 06 για τις τακτικές και της κατηγορίας 12 και 13 για τις έκτακτες.

Τακτικές επιχορηγήσεις: Τα έσοδα της κατηγορίας 06

Έκτακτες επιχορηγήσεις: Τα έσοδα των κατηγοριών 12 και 13

Επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες: Τα έσοδα της κατηγορίας 06 –τακτικές και 12- έκτακτες

Επιχορηγήσεις για επενδύσεις: Τα έσοδα της κατηγορίας 13

Έσοδα από ακίνητη περιουσία: Τα έσοδα της κατηγορίας 01(Πρόσοδοι από Ακίνητη Περιουσία) και της υποκατηγορίας 111(Έσοδα από εκποίηση Ακινήτων)

Χρηματικό υπόλοιπο: Το ποσό της ομάδας 5 του απολογισμού

3.4.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ

Είναι η σχέση που δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο πιο “αυτόνομος” οικονομικά μπορεί να θεωρηθεί ένας Ο.Τ.Α., με αποτέλεσμα τον βέλτιστο προγραμματισμό των δράσεων του. Ταυτόχρονα όμως η αντίστοιχη συρρίκνωση των εκτάκτων εσόδων (όταν σ’ αυτά δεν περιλαμβάνονται τα δανειακά έσοδα) μπορεί να σημαίνει ότι ο Ο.Τ.Α δεν

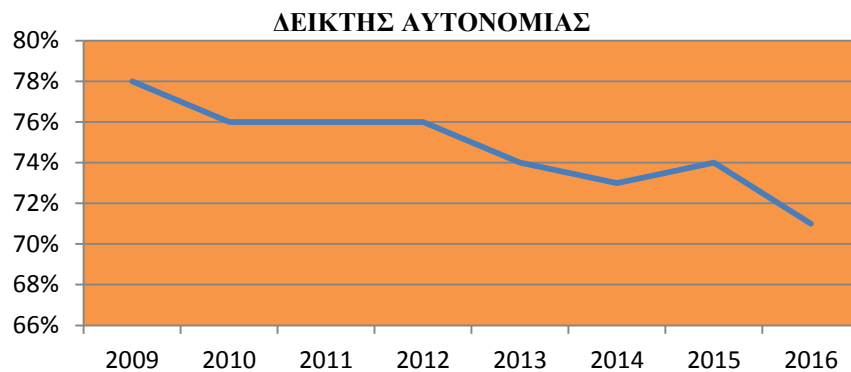
δραστηριοποιείται αποτελεσματικά στην εξεύρεση πόρων από κοινοτικά και εθνικά προγράμματα. Πρέπει να επισημανθεί όμως ότι στα τακτικά έσοδα περιλαμβάνονται και οι τακτικές επιχορηγήσεις, οπότε ο δείκτης δεν μπορεί στην ουσία να δείξει την οικονομική ανεξαρτησία του Δήμου, αλλά μόνο το βαθμό που μπορεί να προγραμματίσει τα έσοδά του.

Πίνακας 3.4.1
Δείκτης αυτονομίας

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Τακτικά Έσοδα	26.460.488,93	26.862.735,43	25.990.161,54	24.048.668,17	23.825.545,62	23.710.937,50	23.440.142,85	25.520.205,62
Συνολικά Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Ποσοστά	0,78	0,76	0,76	0,76	0,74	0,73	0,74	0,71

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.1
Δείκτης αυτονομίας

Ο δείκτης αυτονομίας του Δήμου Αγίου Δημητρίου για τα έτη 2009 έως το 2016 κυμάνθηκε από 78% έως 71%, με χαμηλότερο ποσό στο 2016. Αυτό σημαίνει ότι έχει υψηλό και σταθερό δείκτη αυτονομίας με αποτέλεσμα να είναι σε θέση να

προγραμματίζει τα έσοδά του και τις δράσεις του. Σημαντική όμως πτώση εμφανίζεται για το έτος 2016 και αυτό χρήζει ιδιαίτερης προσοχής γιατί αν από τα τακτικά έσοδα αφαιρεθεί το ποσό των 3.148.388,66 € που αφορά τα προνοιακά επιδόματα, ο δείκτης κυμαίνεται στο 63%. Επίσης πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στα τακτικά έσοδα συμπεριλαμβάνονται και οι κρατικές επιχορηγήσεις.

3.4.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ

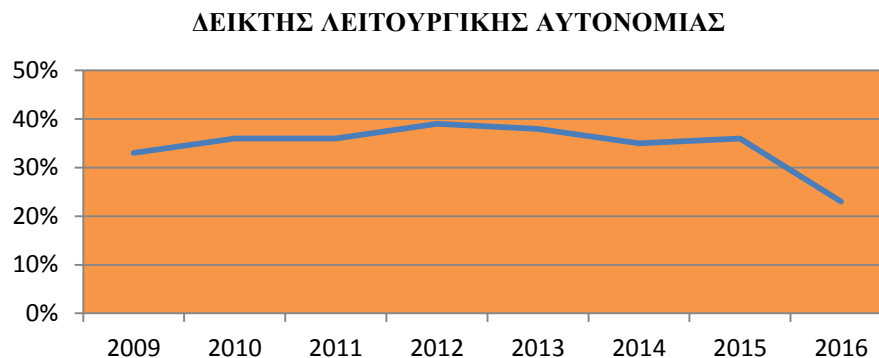
Είναι η σχέση που δίνει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων τακτικών εσόδων στο σύνολο των τακτικών εσόδων. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερη είναι η εξάρτηση του ΟΤΑ από τις τακτικές επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης και η δυνατότητα αποτελεσματικού οικονομικού προγραμματισμού. Με άλλα λόγια δείχνει τον βαθμό δυνατότητας του Δήμου να λειτουργεί ανεξάρτητα από την Κεντρική Διοίκηση.

Πίνακας 3.4.2
Δείκτης λειτουργικής αυτονομίας

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ίδια Τακτικά	8.774.18 9,76	9.597.21 2,73	9.406.17 3,87	9.272.86 6,36	9.006.50 7,32	8.084.55 9,42	8.527.86 2,12	8.281.16 2,74
Τακτικά Έσοδα	26.460.4 88,93	26.862.7 35,43	25.990.1 61,54	24.048.6 68,17	23.825.5 45,62	23.710.9 37,50	23.440.1 42,85	25.520.2 05,62
Ποσοστά	0,33	0,36	0,36	0,39	0,38	0,35	0,36	0,23

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.2
Δείκτης λειτουργικής αυτονομίας

Ο δείκτης λειτουργικής αυτονομίας του Δήμου Αγίου Δημητρίου σε αντίθεση με το δείκτη αυτονομίας του, κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα , 23 % έως 38% γεγονός που δείχνει την εξάρτηση του από τις Κρατικές Επιχορηγήσεις.

Το έτος 2016 έχουμε τον χαμηλότερο δείκτη σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, αλλά και αυτός ο δείκτης επηρεάζεται από τα προνοιακά επιδόματα τα οποία αν αφαιρεθούν από τα τακτικά έσοδα, το ποσοστό για το 2016 θα ανέλθει σε 37%. Ανησυχητικό είναι ότι τα ίδια έσοδα του 2016 σε σχέση με τα προηγούμενα έτη και ιδιαίτερα με του 2010 είναι χαμηλότερα κατά 1.300.000,00€ περίπου.

3.4.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

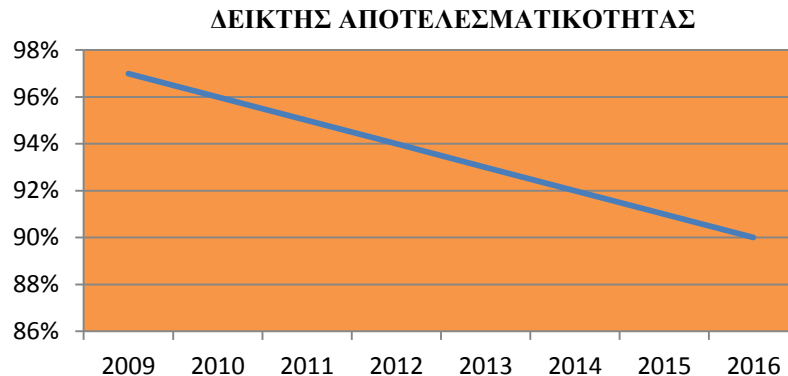
Ο δείκτης αυτός αποτυπώνει την ικανότητα ενός δήμου να εισπράξει τα έσοδα που έχουν βεβαιωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες του και αφορούν συγκεκριμένα: 0 Τακτικά έσοδα, 1 Έκτακτα έσοδα, 2 Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά, 3 Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε., 4 Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων, 5 Χρηματικό υπόλοιπο.

Πίνακας 3.4.3
Δείκτης αποτελεσματικότητας

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Εισπραχθέντα Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Βεβαιωθέντα Έσοδα	34.940.022,15	36.573.999,77	35.741.428,53	33.808.371,45	34.710.961,10	35.145.137,65	34.675.703,27	39.270.453,90
Ποσοστά	0,97	0,96	0,95	0,94	0,93	0,92	0,91	0,90

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.3
Δείκτης αποτελεσματικότητας

Ο Δείκτης αποτελεσματικότητας για το Δήμο Αγίου Δημητρίου ετών 2009-2016 κυμαίνεται σε πολύ υψηλά επίπεδα από 90% έως 97% , έχοντας όμως μια σταθερή καθοδική πορεία ανά έτος . Δείχνει ότι οι υπηρεσίες του Δήμου ως προς την είσπραξη των βεβαιωθέντων εσόδων του λειτουργεί σε ικανοποιητικότατο βαθμό, λαμβανομένου υπόψη και της δυσκολίας των ετών λόγω της οικονομικής κρίσης που υφίσταται η χώρα μας. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι δεν είναι ξεκάθαρο αν εκκρεμούν απαιτήσεις του Δήμου οι οποίες δεν έχουν βεβαιωθεί από την οικονομική του υπηρεσία.

3.4.4 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ

Δείχνει το ποσοστό συμμετοχής των εκτάκτων εσόδων στο σύνολο των εσόδων του Δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή αυτού του δείκτη τόσο περισσότερο εξαρτάται ο ΟΤΑ από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων σε ετήσια βάση. Συνεπώς υπάρχει μικρή δυνατότητα αυτόνομου προγραμματισμού και δράσης.

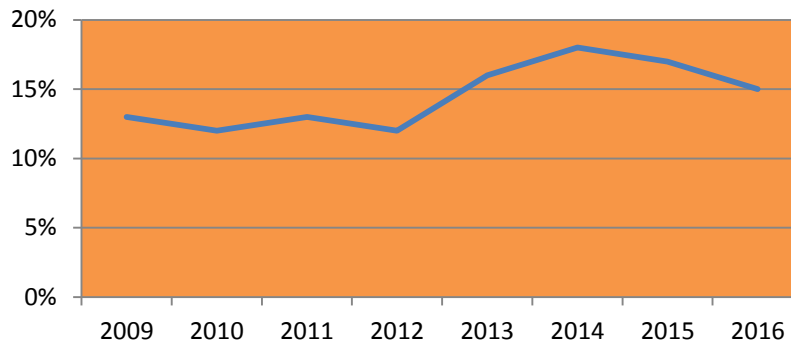
Πίνακας 3.4.4.
Δείκτης αστάθειας

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Έκτακτα Έσοδα	4.363.600,03	4.289.392,98	4.381.932,02	3.834.567,84	5.301.060,15	5.690.639,72	5.204.576,96	5.407.560,05
Συνολικά Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Ποσοστά	0,13	0,12	0,13	0,12	0,16	0,18	0,17	0,15

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.4. Δείκτης αστάθειας

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ

Ο δείκτης αστάθειας για τα έτη 2009-2016 κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα από 12%-18%. Αυτό σημαίνει ότι ο Δήμος Αγίου Δημητρίου δεν βασίζεται στις έκτακτες πηγές εσόδων, οπότε έχει τη δυνατότητα να προγραμματίσει και να σχεδιάσει τις δράσεις του. Την ίδια στιγμή όμως διακρίνουμε ότι δεν γίνεται προσπάθεια για απορρόφηση κονδυλίων.

3.4.5 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

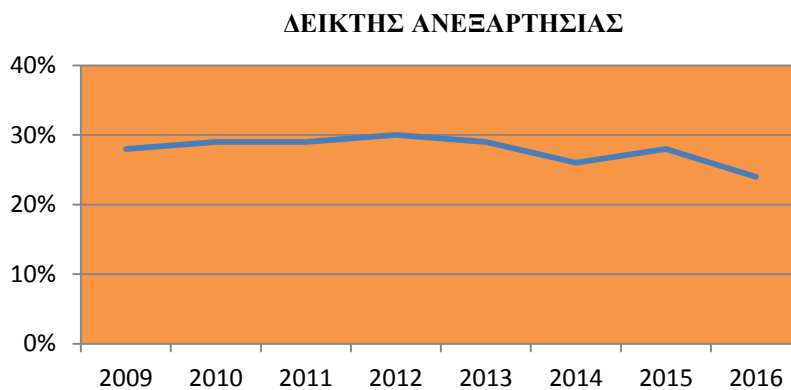
Είναι η σχέση που δίνει το ποσοστό συμμετοχής των ιδίων εσόδων στο σύνολο των εσόδων. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερη είναι η εξάρτηση του ΟΤΑ από τις τακτικές και έκτακτες επιχορηγήσεις και άλλα έσοδα (π.χ. δάνεια) και δίδεται η δυνατότητα αποτελεσματικού οικονομικού προγραμματισμού. Ταυτόχρονα όμως, μεγάλη τιμή του δείκτη μπορεί να σημαίνει ότι ο ΟΤΑ δεν δραστηριοποιείται αποτελεσματικά στην εξεύρεση πόρων από εθνικά και κοινοτικά προγράμματα και συνεπώς χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην αξιολόγηση του δείκτη.

Πίνακας 3.4.5.
Δείκτης ανεξαρτησίας

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ίδια Έσοδα	9.369.513,24	10.313.781,32	9.999.888,03	9.696.598,69	9.357.515,36	8.458.267,10	8.937.540,77	8.517.840,24
Συνολικά Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Ποσοστά	0,28	0,29	0,29	0,30	0,29	0,26	0,28	0,24

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.5.
Δείκτης ανεξαρτησίας

Για το Δήμο Αγίου Δημητρίου διαπιστώνουμε ότι τα έτη 2009 – 2016 ο δείκτης κυμάνθηκε από 24% έως 30%. Συγκρίνοντας τον με το δείκτη αυτονομίας διαπιστώνουμε ότι ο Δήμος έχει μεγάλο βαθμό εξάρτησης από τις επιχορηγήσεις και όχι από τα ίδια έσοδά του με αποτέλεσμα αυτό να τον καθιστά εξαρτημένο από την Κεντρική Κυβέρνηση και να δυσκολεύει τον αναπτυξιακό του προγραμματισμό. Σημαντική και ανησυχητική επίσης είναι η πτώση των ιδίων εσόδων το 2016 σε σχέση με το 2010, περίπου 1.800.000,00€.

3.4.6 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

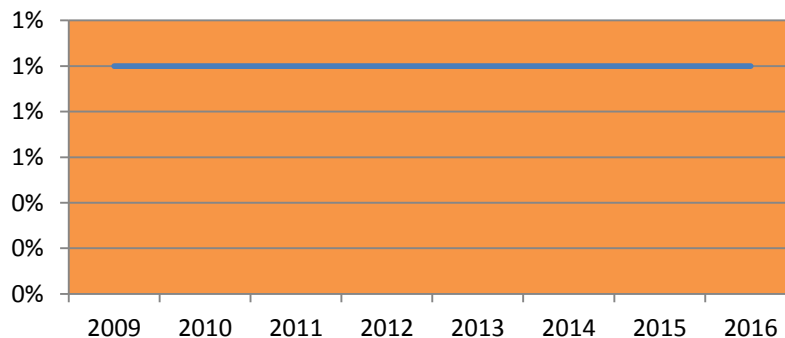
Είναι η σχέση που δίνει το ποσοστό συμμετοχής των προσόδων της Ακίνητης Περιουσίας προς το σύνολο των ιδίων εσόδων. Ο συγκεκριμένος δείκτης θα μας βοηθήσει να εξετάσουμε τη δραστηριότητα του Δήμου για εξεύρεση πόρων από την εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας του. Μεγάλο ποσοστό του δείκτη σημαίνει ότι ο Δήμος αξιοποιεί αποδοτικά την περιουσία του.

Πίνακας 3.4.6
Δείκτης αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Εσοδα από ακίνητη περιουσία	139.888,74	99.013,29	72.197,27	83.542,17	108.616,74	93.251,16	70.368,69	75.158,64
Ίδια Έσοδα	9.369.513,24	10.313.781,32	9.999.888,03	9.696.598,69	9.357.515,36	8.458.267,10	8.937.540,77	8.517.840,24
Ποσοστά	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.6
Δείκτης αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Μελετώντας το δείκτη που αφορά την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας στο Δήμο Αγίου Δημητρίου συμπεραίνουμε ότι τα έσοδα του Δήμου από τη συγκεκριμένη πηγή εσόδων είναι σχεδόν μηδενικά και δεν συνεισφέρουν στην ανάπτυξη του. Ο Δήμος δεν εκμεταλλεύεται και δεν αξιοποιεί την περιουσία του.

3.4.7 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ

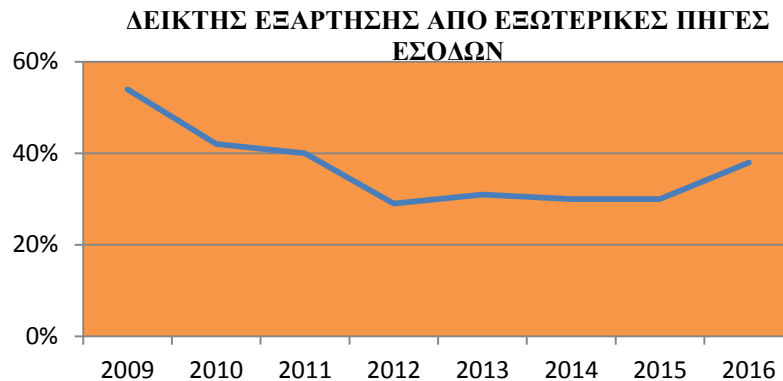
Ο δείκτης δείχνει την εξάρτηση ενός Δήμου από εξωτερικές πηγές εσόδων. Ως εξωτερικές πηγές εσόδων υπολογίζονται τα έσοδα από τακτικές και έκτακτες επιχορηγήσεις καθώς και οι εισπράξεις από δάνεια. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δάνεια ο δείκτης ταυτίζεται με τον δείκτη εξάρτησης από επιχορηγήσεις. Ο δείκτης είναι συναφής με τον παραπάνω δείκτη ανεξαρτησίας

Πίνακας 3.4.7
Δείκτης εξάρτησης από εξωτερικές πηγές εσόδων

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Εξωτερικές πηγές	18.424.498,68	14.633.967,04	13.642.385,42	9.437.272,73	10.080.460,38	9.880.773,15	9.355.313,69	13.615.925,36
Συνολικά Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Ποσοστά	0,54	0,42	0,40	0,29	0,31	0,30	0,30	0,38

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.7
Δείκτης εξάρτησης από εξωτερικές πηγές εσόδων

Διαπιστώνουμε ότι από το 2009 έως το 2016 ο δείκτης κυμάνθηκε από 54% έως 29%. Το 2009 το ποσοστό εξάρτησης από εξωτερικές πηγές εσόδων ήταν 54% ενώ στα επόμενα χρόνια μειώνεται σημαντικά με αποτέλεσμα το 2012 η μείωση σε σχέση με το 2009 να αγγίξει το 50%. Δεδομένου ότι τα ποσά των δανείων επηρεάζουν μόνο τα έτη 2010 και 2016, φαίνεται ότι ο Δήμος Αγίου Δημητρίου δεν δραστηριοποιείται αποτελεσματικά στην εξεύρεση πόρων από εθνικά και κοινοτικά προγράμματα.

3.4.8 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

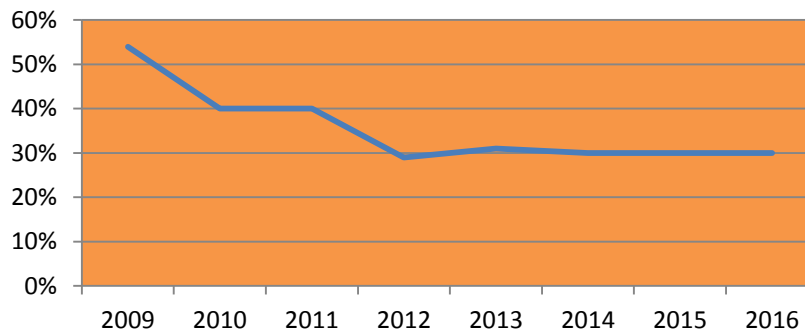
Ο δείκτης μας δείχνει την εξάρτηση ενός Δήμου από επιχορηγήσεις. Το μικρό ποσοστό του δείκτη πέρα από την μικρή εξάρτηση του Δήμου από επιχορηγήσεις μπορεί ταυτόχρονα να δείχνει και την αδυναμία του για προγραμματισμό, σχεδιασμό και απορρόφηση επιχορηγήσεων από ευρωπαϊκές και εθνικές πηγές για την πραγματοποίηση έργων και δράσεων και συνεπώς χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην αξιολόγηση του δείκτη.

Πίνακας 3.4.8
Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Επιχορηγήσεις	18.424.498,68	14.101.952,65	13.642.385,42	9.437.272,73	10.080.460,38	9.880.773,15	9.355.313,69	12.409.841,27
Συνολικά Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Ποσοστά	0,54	0,40	0,40	0,29	0,31	0,30	0,30	0,35

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.8
Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Διαπιστώνουμε ότι από το 2009 έως το 2016 ο δείκτης κυμάνθηκε από 54% έως 29% όπως ακριβώς και στον παραπάνω δείκτη εξάρτησης από εξωτερικές πηγές εσόδων.

Οι μόνες μικρές διαφοροποιήσεις είναι στα έτη 2010 και 2016 που επηρεάζονται από δάνεια. Ο δείκτης δείχνει ότι ο Δήμος Αγίου Δημητρίου έχει μικρή εξάρτηση από επιχορηγήσεις αλλά ταυτόχρονα και την ανάγκη για προγραμματισμό, σχεδιασμό και

απορρόφηση επιχορηγήσεων από ευρωπαϊκές και εθνικές πηγές για την πραγματοποίηση έργων και δράσεων.

Προκειμένου να υπάρξουν πιο αξιόπιστες προσεγγίσεις, ο εν λόγω δείκτης αναλύεται περαιτέρω στους κατωτέρω δείκτες.

3.4.9 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Ο δείκτης μας δείχνει το ποσοστό των τακτικών επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες (κατηγορία 06) στο σύνολο των εσόδων. Παρουσιάζει τον βαθμό εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις σε σχέση με την καθημερινή λειτουργία του Δήμου

Πίνακας 3.4.9
Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Τακτικές Επιχορηγήσεις	15.403.739,16	11.645.096,99	11.828.733,62	8.336.270,53	8.243.218,52	8.226.341,89	8.211.299,13	11.455.279,63
Συνολικά Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Ποσοστά	0,45	0,33	0,34	0,26	0,26	0,25	0,26	0,32

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.9
Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις

Αρχικά στο έτος 2016 πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό των 3.148.388,66€ για τα προνοιακά επιδόματα. Οπότε ο δείκτης κυμαίνεται στο 0,23 και οι τακτικές επιχορηγήσεις στα 8.306.890,97€.

Μελετώντας λοιπόν το δείκτη παρατηρούμε ότι οι τακτικές επιχορηγήσεις για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών του Δήμου από το έτος 2009 έχουν μειωθεί σταδιακά κατά 50%.

3.4.10 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Ο δείκτης μας δείχνει το ποσοστό των εκτάκτων επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες και για επενδύσεις (κατηγορία 12 και 13) στο σύνολο των εσόδων. Παρουσιάζει τον βαθμό εξάρτησης από εξωτερικές πηγές χρηματοδοτήσεων αλλά ταυτόχρονα και την ικανότητα του Δήμου στον σχεδιασμό και απορρόφηση πόρων για την πραγματοποίηση επενδύσεων και άλλων δράσεων και προγραμμάτων.

Πίνακας 3.4.10
Δείκτης εξάρτησης από έκτακτες επιχορηγήσεις

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Έκτακτες Επιχορηγήσεις	3.020.759,52	2.456.855,66	1.813.651,80	1.101.002,20	1.837.241,86	1.654.431,26	1.144.014,56	954.561,64
Συνολικά Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Ποσοστά	0,08	0,07	0,05	0,04	0,06	0,05	0,04	0,03

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.10
Δείκτης εξάρτησης από έκτακτες επιχορηγήσεις

Παρατηρούμε ότι ο δείκτης παρουσιάζει πολύ χαμηλές τιμές από 8% έως 3% με καθοδική πορεία. Η μείωση των έκτακτων επιχορηγήσεων από το έτος 2009 ανέρχεται στο 32% οπότε ο Δήμος δεν πρέπει να στηρίζεται σε αυτές αλλά να εντείνει τις προσπάθειες του για εξεύρεση νέων πόρων.

3.4.11 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Ο δείκτης μας δείχνει το ποσοστό των εκτάκτων επιχορηγήσεων για επενδύσεις (κατηγορία 13) στο σύνολο των εσόδων. Παρουσιάζει την ικανότητα του Δήμου στον σχεδιασμό και απορρόφηση πόρων για την πραγματοποίηση επενδύσεων και άλλων δράσεων και προγραμμάτων.

Πίνακας 3.4.11
Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις για επενδύσεις

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	2.458.667,06	1.702.585,75	1.135.763,34	877.376,97	1.657.194,67	1.351.276,08	789.219,10	718.813,06
Συνολικά Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Ποσοστά	0,07	0,05	0,03	0,03	0,05	0,04	0,03	0,02

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.11

Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις για επενδύσεις

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου έχει πολύ χαμηλή εξάρτηση από επιχορηγήσεις για επενδύσεις που κυμαίνεται από 7% στο έτος 2009 και φθάνει σταδιακά, ακολουθώντας καθοδική πορεία, στο έτος 2016με 2%. Αυτό σημαίνει ότι υστερεί στην ικανότητα απορρόφησης κονδυλίων για επενδυτικούς σκοπούς με αποτέλεσμα ο Δήμος να στερείται δράσεων και έργων που συντελούν στην αναπτυξιακή του πορεία.

Ο δείκτης έχει απόλυτη σχέση και πορεία με τον αμέσως προηγούμενο δείκτη, εξάρτησης από έκτακτες επιχορηγήσεις.

3.4.12 ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Ο δείκτης μας δείχνει το ποσοστό δανειοδότησης στο σύνολο των εσόδων, ως αποτέλεσμα της ανάγκης για κάλυψη αυξημένων εξόδων.

Πίνακας 3.4.12
Δείκτης συμμετοχής δανείων στο σύνολο των εσόδων

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Σύνολο από δάνεια	0	532.014,39	0	0	0	0	0	1.295.964,09
Συνολικά Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Ποσοστά	0	0,02	0	0	0	0	0	0,04

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.12
Δείκτης συμμετοχής δανείων στο σύνολο των εσόδων

Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου έχει μηδενική σχεδόν εξάρτηση από δανειοδοτήσεις. Δεδομένου ότι τα αναπτυξιακά δάνεια χρηματοδοτούν έργα και υπηρεσίες που τονώνουν την τοπική απασχόληση και αναβαθμίζουν τις δημοτικές υπηρεσίες, ο Δήμος θα πρέπει να κατευθυνθεί και προς αυτή την κατεύθυνση για την άντληση πόρων.

3.4.13 ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

Υψηλές τιμές του δείκτη επιδέχονται διπλή ανάγνωση. Από την μια μπορεί να δείχνουν «σφικτή» οικονομική πολιτική για την αντιμετώπιση μελλοντικών αναγκών και από την άλλη αδυναμία απορρόφησης των επιχορηγήσεων για επενδύσεις και άλλες δράσεις.

Χαμηλές τιμές του δείκτη αποτελούν ένδειξη «χαλαρής» πολιτικής που μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη ρευστότητας.

Πίνακας 3.4.13

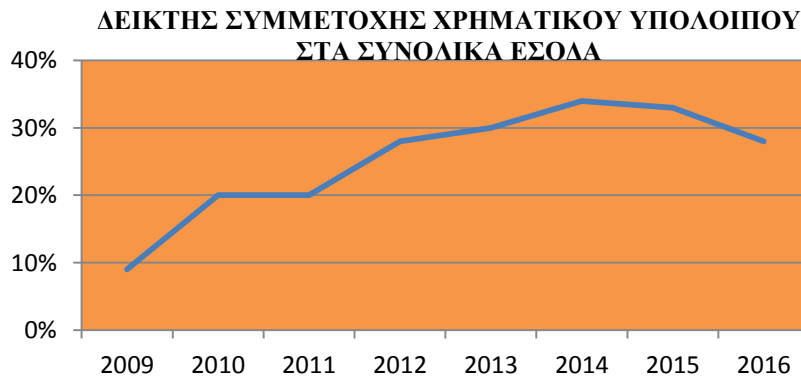
Δείκτης συμμετοχής χρηματικού υπολοίπου στα συνολικά έσοδα

Πηγή Εσόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Χρηματικό Υπόλοιπο	3.030.077,04	6.736.394,44	6.729.820,11	8.749.364,59	9.688.630,03	11.062.536,97	10.351.865,35	10.089.964,16
Συνολικά Έσοδα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63
Ποσοστά	0,09	0,20	0,20	0,28	0,30	0,34	0,33	0,28

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.4.13

Δείκτης συμμετοχής χρηματικού υπολοίπου στα συνολικά έσοδα

Το χρηματικό υπόλοιπο σε συνάρτηση των συνολικών εσόδων του Δήμου Αγίου Δημητρίου κυμαίνεται σε αρκετά υψηλά επίπεδα ,από 20% έως 34%, με εξαίρεση το έτος 2009 . Αυτό σημαίνει ότι ο Δήμος ακολουθεί συγκρατημένη οικονομική πολιτική και εξαντλεί τα έσοδα του κατά κύριο σε ανελαστικές δαπάνες .

3.5 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ

Με τους προτεινόμενους δείκτες συσχετίζονται ορισμένα μεγέθη που αποτελούν τις κυριότερες δαπάνες του Δήμου Αγίου Δημητρίου σε σχέση με τον αναπτυξιακό του προγραμματισμό.

Για τον υπολογισμό των εξόδων είναι απαραίτητο, όπως και στα έσοδα να ομαδοποιηθούν ορισμένες ομάδες και κατηγορίες εξόδων μεταξύ τους και να ορισθούν τα οικονομικά μεγέθη που θα χρησιμοποιηθούν.

Σύνολο Πληρωθέντων Εξόδων ή Συνολικά Πληρωθέντα Έξοδα : Το άθροισμα όλων των πληρωθέντων δαπανών, δηλαδή των λειτουργικών δαπανών της ομάδας 6, των επενδυτικών δαπανών της ομάδας 7 και των δαπανών της ομάδας 8.

Λειτουργικές Δαπάνες ή Έξοδα Χρήσης: Οι πληρωθείσες δαπάνες (έξοδα) της ομάδας 6 του προϋπολογισμού.

Επενδυτικές Δαπάνες: Οι πληρωθείσες δαπάνες (έξοδα) της ομάδας 7 του προϋπολογισμού. Έργα: Όλα τα πληρωθέντα έξοδα της κατηγορίας 73 για όλες τις υπηρεσίες.

Τοκοχρεολύσια: Οι πληρωθέντες τόκοι και τα χρεολύσια που πληρώθηκαν (κατηγορία 6 πληρωμές για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης).

3.5.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Υπολογίζεται ως ποσοστό της ομάδας 6 προς τα συνολικά έξοδα ενός δήμου και αναδεικνύει γενικώς το κόστος λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών ενός δήμου σε σχέση με τα συνολικά έξοδα. Υψηλές τιμές του δείκτη μπορεί να σημαίνουν αφενός την έλλειψη επενδύσεων ενός συγκεκριμένου Ο.Τ.Α., αλλά απ' την άλλη μπορεί να σημαίνουν και «αφοσίωση» του Ο.Τ.Α. στην παροχή υπηρεσιών. Υπάρχει βέβαια και η πιθανότητα (αλλά αυτό προκύπτει και από την εξέταση και άλλων δεικτών) να σημαίνουν και ιδιαίτερα υψηλό λειτουργικό κόστος (σπατάλη πόρων). Σε κάθε περίπτωση, υψηλές τιμές του σημαίνουν ότι ο Ο.Τ.Α. δεν μπορεί ή δεν θέλει να πραγματοποιήσει επενδύσεις είτε με τη μορφή έργων, είτε με τη μορφή μελετών, είτε με τη μορφή αγοράς παγίων περιουσιακών στοιχείων.

Πίνακας 3. 5.1

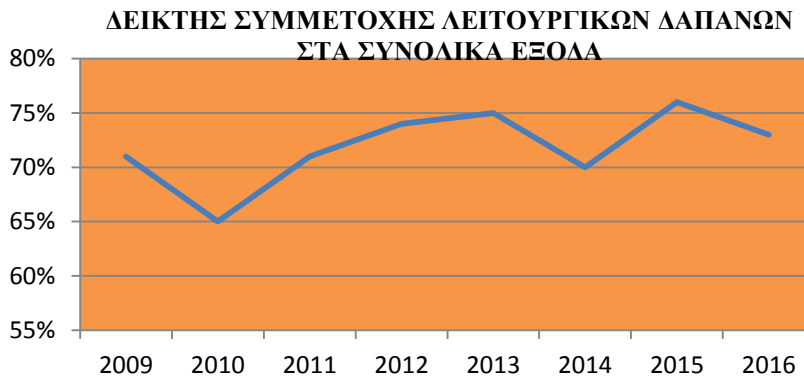
Δείκτης συμμετοχής λειτουργικών δαπανών στα συνολικά έξοδα

Πηγή Εξόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Συνολικές Λειτουργικές Δαπάνες	19.335.569,08	18.467.512,47	18.081.478,55	16.149.741,63	15.832.393,77	15.386.325,09	16.235.938,89	19.577.111,28
Συνολικά Έξοδα	27.272.314,92	28.531.689,87	25.310.313,15	21.955.797,42	21.108.773,93	21.987.608,32	21.417.853,76	26.648.453,85
Ποσοστά	0,71	0,65	0,71	0,74	0,75	0,70	0,76	0,73

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.5.1

Δείκτης συμμετοχής λειτουργικών δαπανών στα συνολικά έξοδα

Ο δείκτης κυμαίνεται από 65% έως 76%. Οι τιμές είναι αρκετά υψηλές και επιβεβαιώνουν τους δείκτες εσόδων ότι ο Δήμος Αγίου Δημητρίου έχει πολύ υψηλό λειτουργικό κόστος και κατά συνέπεια έχει μικρά περιθώρια για δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα.

3.5.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Υπολογίζεται ως ποσοστό της ομάδας 7 προς τα συνολικά έξοδα ενός δήμου και αντίθετα με τον προηγούμενο ο συγκεκριμένος δείκτης αναδεικνύει κυρίως τη θέληση ενός Ο.Τ.Α. να προχωρεί σε επενδύσεις. Ιδιαίτερα υψηλές τιμές του δείκτη αυτού, πέρα

από πολιτική θέληση για επενδυτικές επιλογές, μπορεί να υποδηλώνουν πώς ο Ο.Τ.Α. βρίσκεται σε στάδιο ταχείας ανάπτυξης όπου χρειάζεται για παράδειγμα η δημιουργία υποδομών. Υπάρχει βέβαια και η περίπτωση οι υψηλές τιμές να οφείλονται είτε σε δραστικά περιορισμένα λειτουργικά έξοδα, είτε και σε ανυπαρξία παροχής υπηρεσιών. Σε κάθε περίπτωση υψηλές τιμές δηλώνουν Ο.Τ.Α. με σχετικά δυναμικό επενδυτικό προσανατολισμό.

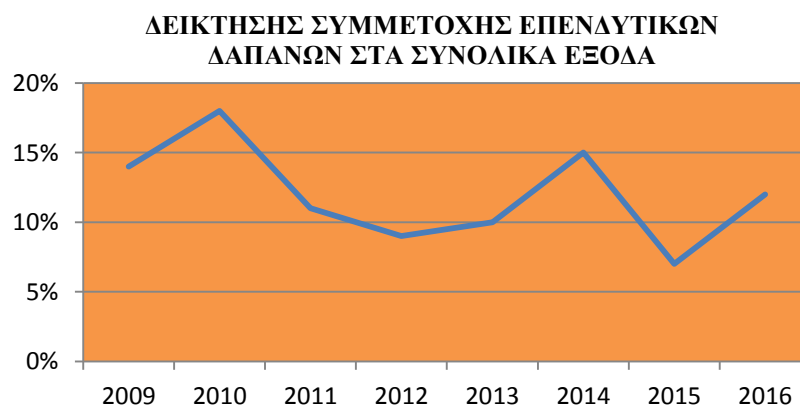
Πίνακας 3.5.2
Δείκτης συμμετοχής επενδυτικών δαπανών στα συνολικά έξοδα

Πηγή Εξόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Επενδυτικές Δαπάνες	3.906.676,69	5.039.375,34	2.865.317,05	2.063.813,94	2.047.164,10	3.299.402,64	1.689.536,41	3.283.022,29
Συνολικά Έξοδα	27.272.314,92	28.531.689,87	25.310.313,15	21.955.797,42	21.108.773,93	21.987.608,32	21.417.853,76	26.648.453,85
Ποσοστά	0,14	0,18	0,11	0,09	0,10	0,15	0,07	0,12

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.5.2

Δείκτης συμμετοχής επενδυτικών δαπανών στα συνολικά έξοδα

Ο δείκτης κυμαίνεται σε πολύ χαμηλές τιμές από 7% έως 12% με εξαίρεση το 2010 που ανήλθε στο 18%. Είναι προφανές ότι οι επενδυτικές δαπάνες του Δήμου Αγίου Δημητρίου είναι πολύ περιορισμένες και η ανάγκη εξεύρεσης πόρων είναι άμεση.

3.5.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΡΓΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Πληρωθέντα έξοδα για έργα προς τα συνολικά πληρωθέντα έξοδα

Δείχνει τη συμμετοχή των ποσών που πληρώθηκαν για έργα για όλες τις υπηρεσίες στα συνολικά πληρωθέντα έξοδα ενός ΟΤΑ. Υψηλές τιμές του δείκτη φανερώνουν δήμους προσανατολισμένους σε έργα υποδομών και ανάπτυξης.

Πίνακας 3.5.3
Δείκτης συμμετοχής δαπανών για έργα στα συνολικά έξοδα

Πηγή Εξόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δαπάνες για έργα	2.960.089,36	3.046.944,54	2.671.057,86	1.051.489,41	1.399.198,06	2.583.299,70	914.789,95	2.643.917,08
Συνολικά Έξοδα	27.272.314,92	28.531.689,87	25.310.313,15	21.955.797,42	21.108.773,93	21.987.608,32	21.417.853,76	26.648.453,85
Ποσοστά	0,11	0,11	0,11	0,04	0,07	0,12	0,04	0,10

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ίδια επεξεργασία)

Γράφημα 3.5.3

Δείκτης συμμετοχής δαπανών για έργα στα συνολικά έξοδα

Ο δείκτης κυμαίνεται σε χαμηλότερες τιμές και από τον αμέσως προηγούμενο δείκτη, από 4 %έως 12%, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι ο Δήμος Αγίου Δημητρίου στερείται αναπτυξιακού προγραμματισμού για υποδομές και έργα που θα δώσουν πνοή στο Δήμο. Οι τιμές του συγκεκριμένου δείκτη είναι συνέπεια της έλλειψης επιχορηγήσεων, της ανεκμετάλλευτης ακίνητης περιουσίας και της σχεδόν μηδενικής δανειακής επιβάρυνσης του.

3.5.4 ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΚΟΧΡΕΟΛΥΣΙΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

Ιδιαίτερα σημαντικός δείκτης καθώς φανερώνει το ποσοστό των εξόδων του Δήμου που προορίζεται για αποπληρωμές δανείων, και αποτελεί ένδειξη του πόσα τελικώς από τα Συνολικά Έξοδα διατέθηκαν για άλλες λειτουργικές ή επενδυτικές ανάγκες. Ψηλές τιμές του σηματοδοτούν ιδιαίτερα χρεωμένους Δήμους, αλλά από την άλλη πολλές φορές είναι καλό για ένα Δήμο να δανείζεται, ώστε να πραγματοποιεί απαραίτητες επενδύσεις, παρά να παραμένει αδρανής

Πίνακας 3.5.4
Δείκτης συμμετοχής τοκοχρεολυσίων στα συνολικά έξοδα

Πηγή Εξόδων	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Τοκοχρεωλύσια	895.45 4,88	914.85 0,30	961.091,64	852.707, 88	826.48 9,78	832.176, 61	827.546, 43	814.198,42
Συνολικά Έξοδα	27.272. 314,92	28.531. 689,87	25.310.313 ,15	21.955.7 97,42	21.108. 773,93	21.987.6 08,32	21.417.8 53,76	26.648.453 ,85
Ποσοστά	0,04	0,04	0,03	0,04	0,03	0,04	0,04	0,03

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.5.4

Δείκτης συμμετοχής τοκοχρεολυσίων στα συνολικά έξοδα

Μελετώντας τις τιμές του δείκτη σχετικά με τη συμμετοχή των τοκοχρεολυσίων στα συνολικά έξοδα, διαπιστώνουμε ότι τα ποσοστά είναι πολύ χαμηλά, απόλυτα συνυφασμένα με τα ποσοστά των εσόδων που αφορούν τα δάνεια. Ο Δήμος δεν είναι χρεωμένος, είναι υγιής από άποψη ρευστότητας, οπότε έχει τα προσόντα και την υποδομή να αναπτυχθεί και να δημιουργήσει επενδυτικές υποδομές, μειώνοντας τις λειτουργικές του δαπάνες.

3.6 ΔΕΙΚΤΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ

Στην ενότητα αυτή συσχετίζονται διάφορες κατηγορίες εσόδων και εξόδων μεταξύ τους. Για την δημιουργία των δεικτών χρειάζεται να ομαδοποιηθούν οι σχετικοί λογαριασμοί και να οριστούν τα συνολικά μεγέθη.

3.6.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

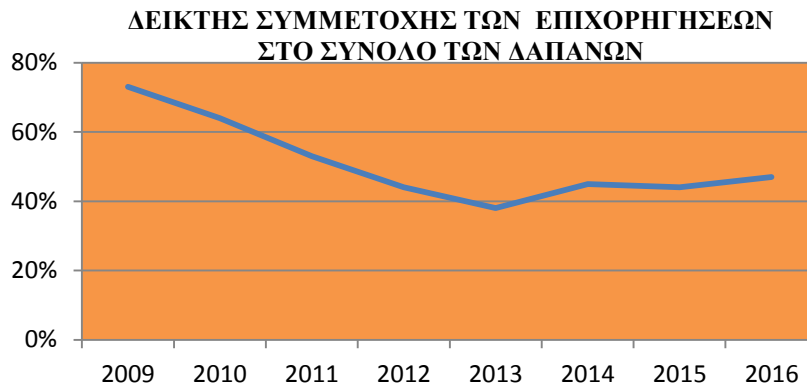
Με τον δείκτη αυτό υπολογίζεται ο βαθμός συμμετοχής των τακτικών και έκτακτων επιχορηγήσεων της κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης, καθώς και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνολική οικονομική δραστηριότητα κάθε ΟΤΑ.

Πίνακας 3.6.1
Δείκτης συμμετοχής των επιχορηγήσεων στο σύνολο των δαπανών

Πηγή	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Σύνολο Επιχορηγήσεων	18.424. 498,68	14.101. 952,65	13.642.385 ,42	9.437.27 2,73	10.080. 460,38	9.880.77 3,15	9.355.31 3,69	12.409.841 ,27
Συνολικά Έξοδα	27.272. 314,92	28.531. 689,87	25.310.313 ,15	21.955.7 97,42	21.108. 773,93	21.987.6 08,32	21.417.8 53,76	26.648.453 ,85
Ποσοστά	0,73	0,64	0,53	0,44	0,38	0,45	0,44	0,47

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.6.1
Δείκτης συμμετοχής των επιχορηγήσεων στο σύνολο των δαπανών

Αρχικά στο έτος 2016 πρέπει να αφαιρεθεί το ποσό των 3.148.388,66€ για τα προνοιακά επιδόματα. Οπότε ο δείκτης για το έτος 2016 κυμαίνεται στο 0,34 και το σύνολο των επιχορηγήσεων του συγκεκριμένου έτους στα 9.261.452,61€.

Μελετώντας το δείκτη διαπιστώνουμε ότι οι δαπάνες του Δήμου χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις σε ποσοστό από 73% για το έτος 2009 και φθάνει στο έτος 2016 στο 34%. Από το δείκτη διαφαίνεται η ανάγκη του Δήμου για εξεύρεση νέων πόρων.

3.6.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Αυτός ο δείκτης είναι σύνθετος και υπολογίζεται αν διαιρεθεί το άθροισμα των συνολικών επιχορηγήσεων για επενδύσεις και των αντίστοιχων εισπράξεων από δάνεια δια του αθροίσματος του συνόλου των πληρωθέντων επενδύσεων και των πληρωμών για τοκοχρεολύσια.

Αποτελεί μια από τις καλλίτερες ενδείξεις της προσπάθειας που καταβάλλει ο Ο.Τ.Α. για αυτοχρηματοδότηση των επενδύσεών του. Όσο μικρότερη είναι η τιμή του, τόσο λιγότερο εξαρτάται η επενδυτική πολιτική του δήμου από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης, οπότε αποτελεί και ένδειξη ανεξαρτησίας. Από την άλλη όμως μπορεί να σημαίνει και ότι ο δήμος δεν καταβάλλει ιδιαίτερες προσπάθειες εξεύρεσης πόρων, είτε με την μορφή εκτάκτων επιχορηγήσεων, είτε με την μορφή μακροπρόθεσμων συνήθως δανείων. Αν συμβαίνει κάτι τέτοιο η τιμή του δείκτη μειώνεται.

Πίνακας 3.6.2
Δείκτης αυτοχρηματοδότησης επενδύσεων

Πηγή	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Επιχορηγήσεις επενδύσεις +εισπράξεις από δάνεια	2.458.667,06	2.234.600,14	1.135.763,34	877.376,97	1.657.194,67	1.351.276,08	789.219,10	2.014.777,15
Πληρωθ. Επενδ. + τοκοχρεωλύσια	4.802.131,57	5.954.225,64	3.826.408,69	2.916.521,82	2.873.653,88	4.131.579,25	2.517.082,84	4.097.220,71
Ποσοστά	0,51	0,38	0,29	0,30	0,58	0,33	0,31	0,49

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.6.2
Δείκτης αυτοχρηματοδότησης επενδύσεων

Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι οι δαπάνες του Δήμου Αγίου Δημητρίου για επενδύσεις και τοκοχρεωλύσια καλύπτονται σχεδόν κατά 50% από αντίστοιχες επιχορηγήσεις και δάνεια. Το υπόλοιπο ποσοστό καλύπτεται από τα τακτικά έσοδα του Δήμου. Από το δείκτη διαφαίνεται η ανάγκη του Δήμου για εξεύρεση νέων πόρων.

3.6.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΙΔΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

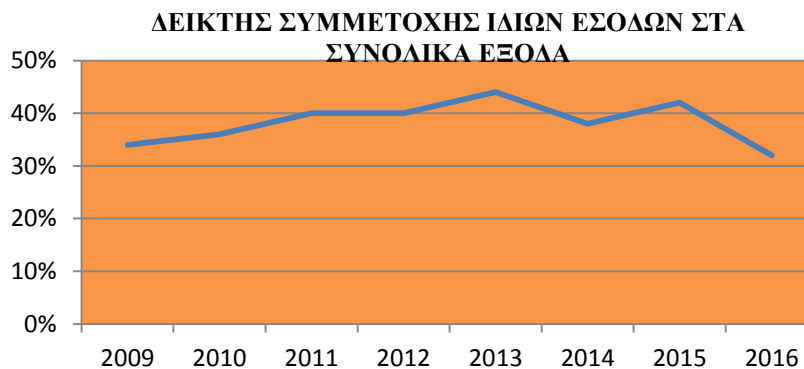
Το ύψος των ιδίων εσόδων καλύπτει συνήθως το ήμισυ των δαπανών των προϋπολογισμών των Δήμων. Ο καθορισμός και η πραγματική εισροή των ιδίων εσόδων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αποφασιστικότητα της διοίκησης του Δήμου να εισπράξει πραγματικά αυτά τα έσοδα.

Πίνακας 3.6.3
Δείκτης συμμετοχής ιδίων εσόδων στα συνολικά έξοδα

Πηγή	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ιδία έσοδα	9.369.513,24	10.313.781,32	9.999.888,03	9.696.598,69	9.357.515,36	8.458.267,10	8.937.540,77	8.517.840,24
Συνολικά έξοδα	27.272.314,92	28.531.689,87	25.310.313,15	21.955.797,42	21.108.773,93	21.987.608,32	21.417.853,76	26.648.453,85
Ποσοστά	0,34	0,36	0,40	0,40	0,44	0,38	0,42	0,32

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.6.3
Δείκτης συμμετοχής ιδίων εσόδων στα συνολικά έξοδα

Παρατηρούμε ότι τα ίδια έσοδα του Δήμου Αγίου Δημητρίου καλύπτουν κατά μέσο όρο το 38% του συνόλου των δαπανών του. Αν αναλογιστούμε ότι τα λειτουργικά του έξοδα (δείκτης 3.5.1) είναι κατά μέσο όρο το 70% των δαπανών του συμπεραίνουμε ο Δήμος πρέπει να αυξήσει τα ίδια του έσοδα.

3.6.4 ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ

Ο σημαντικός αυτός δείκτης υπολογίζεται διαιρώντας τα ετήσια τοκοχρεολύσια (κατηγορία 65) προς το σύνολο των εισπραχθέντων τακτικών εσόδων. Με βάση αυτό το ποσοστό υπολογίζονται τα πόσα από τα τακτικά έσοδα που δεσμεύονται για την εξυπηρέτηση των δανείων.

Η τιμή του δείκτη εκτιμά τόσο την ικανότητα του Δήμου να ανταπεξέρχεται στις δανειακές του υποχρεώσεις, αλλά και την δανειοληπτική του ικανότητα για νέα δάνεια.

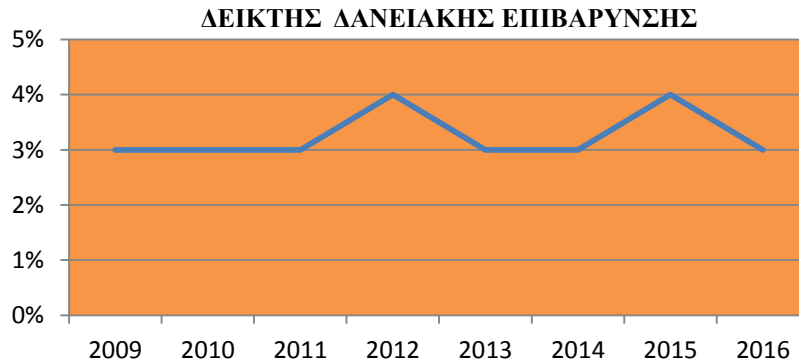
Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο μικρότερο τμήμα των τακτικών εσόδων απομένει για κάλυψη των λειτουργικών και επενδυτικών αναγκών και αντιστρόφως.

Πίνακας 3.6.4
Δείκτης δανειακής επιβάρυνσης

Πηγή	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Τοκοχρεωλύσια	895.454,88	914.850,30	961.091,64	852.707,88	826.489,78	832.176,61	827.546,43	814.198,42
Τακτικά Έσοδα	26.460.488,93	26.862.735,43	25.990.161,54	24.048.668,17	23.825.545,62	23.710.937,50	23.440.142,85	25.520.205,62
Ποσοστά	0,03	0,03	0,03	0,04	0,03	0,03	0,04	0,03

Πηγή: Απολογισμοί Δήμου Αγίου Δημητρίου (ιδία επεξεργασία)

Γράφημα 3.6.4
Δείκτης δανειακής επιβάρυνσης

Μελετώντας το δείκτη διαφαίνεται ότι ο Δήμος Αγίου Δημητρίου δεν έχει δανειακές υποχρεώσεις. Οι τιμές του δείκτη για την υπό μελέτη οχταετία κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά έως μηδενικά επίπεδα. Είναι ξεκάθαρο ότι ο Δήμος έχει υψηλή δανειοληπτική ικανότητα και κάθε δυνατότητα για αναπτυξιακή πορεία.

3.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, των στοιχείων απολογισμού του Δήμου Αγίου Δημητρίου και την ανάλυση αριθμοδεικτών, προέκυψαν συγκεκριμένα συμπεράσματα όσον αφορά την οικονομική κατάσταση του Δήμου και την πορεία του σε σχέση με τον αναπτυξιακό του προγραμματισμό κατά την οχταετία 2009-2016.

Πίνακας 3.7.1
Ανακεφαλαιωτικός Σχολιασμός Δεικτών

ΔΕΙΚΤΕΣ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ	75%	Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου έχει υψηλό και σταθερό δείκτη αυτονομίας οπότε είναι σε θέση να προγραμματίζει τα έσοδά του και τις δράσεις του.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ	35%	Ο δείκτης δεν κινείται σε υψηλά επίπεδα γεγονός που δείχνει την εξάρτηση του Δήμου από τις Κρατικές Επιχορηγήσεις.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	94%	Οι υπηρεσίες του Δήμου ως προς την είσπραξη των βεβαιωθέντων εσόδων του λειτουργεί σε ικανοποιητικότατο βαθμό, λαμβανομένου υπόψη και της δυσκολίας των ετών
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ	15%	Ο Δήμος δεν βασίζεται σε έκτακτες πηγές εσόδων, οπότε έχει τη δυνατότητα να προγραμματίζει και να σχεδιάζει τις δράσεις του.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ	28%	Η συμμετοχή των ιδίων εσόδων στο σύνολο των εσόδων κινείται σε χαμηλά επίπεδα γεγονός που δυσκολεύει τον αναπτυξιακό του

		προγραμματισμό
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1%	Τα έσοδα του Δήμου από τη συγκεκριμένη πηγή εσόδων είναι σχεδόν μηδενικά και δεν συνεισφέρουν στην ανάπτυξη του.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ	37%	Ο δείκτης δείχνει ότι ο Δήμος δεν δραστηριοποιείται αποτελεσματικά στην εξεύρεση πόρων από εθνικά, κοινοτικά προγράμματα και δάνεια.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	36%	Από το δείκτη διακρίνεται αδυναμία του Δήμου για προγραμματισμό, σχεδιασμό και απορρόφηση επιχορηγήσεων από ευρωπαϊκές και εθνικές πηγές για την πραγματοποίηση έργων και δράσεων.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	31%	Οι τακτικές επιχορηγήσεις για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών του Δήμου κινούνται σε χαμηλά επίπεδα.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	5%	Το πολύ χαμηλό ποσοστό του δείκτη μας δείχνει ότι ο Δήμος παρουσιάζει πολύ μεγάλη δυσκολία στην απορρόφηση κονδυλίων για τον αναπτυξιακό του προγραμματισμό.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	4%	Το πολύ χαμηλό ποσοστό του δείκτη μας δείχνει ότι ο Δήμος υστερεί στην ικανότητα απορρόφησης κονδυλίων για επενδυτικούς σκοπούς. Ο δείκτης έχει απόλυτη

		σχέση και πορεία με τον αμέσως προηγούμενο δείκτη, εξάρτησης από έκτακτες επιχορηγήσεις.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	1%	Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου έχει μηδενική σχεδόν εξάρτηση από δανειοδοτήσεις
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	25%	Ο Δήμος ακολουθεί συγκρατημένη οικονομική πολιτική και εξαντλεί τα έσοδα του κατά κύριο σε ανελαστικές δαπάνες
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	72%	Ο δείκτης κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα που σημαίνει ότι ο Δήμος έχει υψηλό λειτουργικό και κατά συνέπεια χαμηλό αναπτυξιακό κόστος
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	12%	Οι δαπάνες για επενδύσεις κινούνται σε πολύ χαμηλά επίπεδα
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΡΓΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	9%	Οι δαπάνες για έργα επίσης κινούνται σε πολύ χαμηλά επίπεδα.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΚΟΧΡΕΟΛΥΣΙΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	4%	Ο Δήμος είναι υγιής από άποψη ρευστότητας , οπότε έχει τα προσόντα και την υποδομή να αναπτυχθεί και να δημιουργήσει επενδυτικές υποδομές.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	51%	Οι επιχορηγήσεις καλύπτουν το ήμισυ των δαπανών του Δήμου γεγονός που δείχνει την ανάγκη εξεύρεσης νέων πόρων.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	40%	Ο δείκτης δείχνει ότι οι επενδύσεις του Δήμου δεν καλύπτονται στο

		σύνολό τους από επιχορηγήσεις και δάνεια
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΙΔΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	38%	Τα ίδια έσοδα του Δήμου καλύπτουν μικρό μέρος των δαπανών του.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	3%	Ο Δήμος Αγίου Δημητρίου δεν έχει δανειακές υποχρεώσεις, έχει υψηλή δανειοληπτική ικανότητα και κάθε δυνατότητα για αναπτυξιακή πορεία.

Πέρα όμως από τα ειδικά αυτά συμπεράσματα, όπως παρουσιάστηκαν στην ανωτέρω εργασία, προκύπτουν από την ανάλυση γενικότερες παρατηρήσεις που χαρακτηρίζουν στο σύνολό τους, τον υπό μελέτη Δήμο.

Παρά τις δύσκολες οικονομικές συγκυρίες των τελευταίων ετών ο Δήμος Αγίου Δημητρίου φαίνεται να ελέγχει σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό το ύψος των εσόδων του και έχει τη δυνατότητα να προγραμματίζει ανάλογα τα έξοδά του. Ο Δήμος ως οργανισμός είναι βιώσιμος και ο εισπρακτικός μηχανισμός του κινείται σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Το σημαντικότερο όμως στοιχείο της νέας αρχιτεκτονικής είναι η Δημιουργία ισχυρών αναπτυξιακών θεσμών και η λειτουργική αυτοδυναμία των Δήμων, ώστε να καταστούν ικανοί να αναλαμβάνουν τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και να αποτελέσουν βασικό συντελεστή της τοπικής ανάπτυξης. Για να κερδίσει το συγκεκριμένο στοιχείο ο Δήμος Αγίου Δημητρίου θα πρέπει λάβει υπόψη του τις παρακάτω προτάσεις:

Μελέτη από μηδενική βάση της οργάνωσης και κατά συνέπεια και του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, δεδομένου ότι ο ισχύων Ο.Ε.Υ του Δήμου Αγίου Δημητρίου δεν έχει τροποποιηθεί από το έτος 2005 με αποτέλεσμα αυτού να μην υφίσταται στελεχωμένη υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης.

- Εκπόνηση Επιχειρησιακού Προγράμματος (ν.3463/2006) όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 2 της εργασίας . Το ΕΠ έχει άμεση σχέση με τον προγραμματισμό

ο οποίος πρέπει να γίνεται έγκαιρα. Όσο νωρίτερα ξεκινά αυτός, τόσο ευνοϊκότερα θα είναι τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και τόσο μικρότερο είναι το κόστος της επιδιωκόμενης ανάπτυξης (Φαναριώτης Π., 1999).

- Έλεγχος του κόστους των λειτουργικών δαπανών (το έτος 2009, 71% των συνολικών δαπανών, ενώ το έτος 2016, 73%). Αύξηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας σημαίνει να μη γίνεται σπατάλη των περιορισμένων πόρων των δήμων. Η εξοικονόμηση των πόρων και ο έλεγχος του κόστους των λειτουργικών δαπανών επιτυγχάνεται και με τη μηχανογραφημένη αποθήκη μέσω της οποίας παρακολουθείται η διακίνηση των υλικών, των αξιών και του κόστους αυτών όπως και η διαχείριση των κινητών περιουσιακών στοιχείων του Δήμου.
- Αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων για είσπραξη ιδίων εσόδων. (το έτος 2009, 34% των συνολικών δαπανών, ενώ το έτος 2016, 32%) Ένας δήμος ο οποίος εξαρτάται από μια ή ελάχιστες πηγές εσόδων καθίσταται τρωτός στις επιδράσεις που μπορεί να επηρεάσουν τη συγκεκριμένη ροή εσόδων. Γι' αυτό ένα στοιχείο μιας αξιόπιστης στρατηγικής για την βελτίωση της δημοσιονομικής υγείας των δήμων είναι να βρεθούν εναλλακτικές πηγές εσόδων. (<http://www.citybranding.gr>)
- Διερεύνηση αξιοποίησης δυνατοτήτων που προσφέρει ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων για σύναψη δανείων, χρηματοδοτική μίσθωση και πιστωτικών Διευκολύνσεων (το έτος 2009 0% των συνολικών εσόδων, το έτος 2016, 4%). Τα αναπτυξιακά δάνεια που χρηματοδοτούν έργα και υπηρεσίες, τονώνουν την τοπική απασχόληση και αναβαθμίζουν τις δημοτικές υπηρεσίες καθώς επίσης ωφελούν τους Δήμους που τα λαμβάνουν γιατί μέσω αυτών, μετακυλύεται το κόστος των έργων, απαραίτητο στις τοπικές κοινωνίες. .(<http://www.ekdd.gr>)
- Συστηματική προσπάθεια για ένταξη του Δήμου σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα. Το νέο Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης- ΕΣΠΑ 2014- 2020 αποτελείται από σύνολο είκοσι (20) προγραμμάτων που καλύπτουν όλους τους θεματικούς τομείς (περιβάλλον, υποδομές, οικονομία , κοινωνία). Είναι άκρως ανταγωνιστικό και έχει πολύ σύνθετες τεχνικές, επιστημονικές και διοικητικές απαιτήσεις. Για να μπορέσει λοιπόν ο Δήμος Αγίου Δημητρίου να

αξιοποιήσει το νέο ΕΣΠΑ χρειάζεται κατάλληλη προετοιμασία και κατάλληλο τεχνικό και επιστημονικό προσωπικό. (<http://www.eetaa.gr>)

- Εκμετάλλευση και αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του (το έτος 2009 έσοδα από ακίνητη περιουσία 1% και το έτος 2016 επίσης 1%). Η δημόσια ακίνητη περιουσία θα πρέπει να θεωρείται παραγωγικό περιουσιακό στοιχείο. Έσοδα των τοπικών αρχών δύναται να δημιουργηθούν με την εκτίμηση και κεφαλαιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δήμου. (Ράλλης Γκέκας,2006,)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Πίνακας 1

Απολογισμοί εσόδων ετών 2009-2016

		ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΤΩΝ 2009-2016							
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ								
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	56.918,04	57.932,98	51.555,53	81.072,45	105.237,30	89.871,72	70.368,69	68.654,34
02	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	107.281,00	120.312,51	494.038,81	472.644,78	424.172,33	157.907,03	361.064,88	135.716,02
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	6.566.005,21	6.692.218,24	6.435.644,75	6.297.382,25	6.163.964,76	5.491.231,45	5.735.134,52	5.906.899,29
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1.227.237,94	1.336.246,05	1.401.538,58	1.357.242,94	1.338.863,71	1.534.721,63	1.399.458,25	1.338.433,91
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	423.767,08	629.145,87	516.612,06	429.929,67	494.465,39	376.468,05	394.716,05	494.903,85
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	15.403.739,16	11.645.096,99	11.828.733,62	8.336.270,53	8.243.218,52	8.226.341,89	8.211.299,13	11.365.399,63
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	77.073,93	520.272,01	246.237,08	220.781,67	259.088,34	209.698,71	177.590,61	173.644,17
	Σύνολα 0	23.862.022,36	21.001.224,65	20.974.360,43	17.195.324,29	17.029.010,35	16.086.240,48	16.349.632,13	19.483.651,21
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ								
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	82.970,70	41.080,31	20.641,74	7.725,72	3.799,52	3.379,44	3.165,91	8.421,34
12	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	562.092,46	754.269,91	677.888,46	223.625,23	180.047,19	303.155,18	354.795,46	235.748,58
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	2.458.667,06	1.702.585,75	1.135.763,34	877.376,97	1.657.194,67	1.351.276,08	789.219,10	718.813,06
14	ΔΩΡΕΕΣ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ - ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0,00	0,00	0,00	160,00	0	0	0	0
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ- ΠΑΡΑΒΟΛΑ	324.131,69	347.833,10	431.272,59	251.616,75	160.276,64	129.067,19	132.155,12	127.352,60
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	98.209,96	202.186,89	80.140,64	62.765,03	49.432,90	56.252,64	27.309,91	32.113,48
	Σύνολα 1	3.526.071,87	3.047.955,96	2.345.706,77	1.423.269,70	2.050.750,92	1.843.130,53	1.306.645,50	1.122.449,06
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.) ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ								

21	ΕΣΟΔΑ ΠΟΕ ΤΑΚΤΙΚΑ	294.996,56	193.458,97	200.589,59	378.404,50	180.546,15	115.960,19	201.120,39	42.085,75
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	39.273,03	115.223,86	21.993,61	72.612,80	48.222,32	35.009,44	44.829,54	565,68
	Σύνολα 2	334.269,59	308.682,83	222.583,20	451.017,30	228.768,47	150.969,63	245.949,93	42.651,43
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.								
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0	532.014,39	0	0	0	0	0	1.295.964,09
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	71.648,10	57.870,53	99.623,05	64.260,13	129.446,00	258.699,61	390.626,90	189.049,81
	Σύνολα 3	71.648,10	589.884,92	99.623,05	64.260,13	129.446,00	258.699,61	390.626,90	1.485.013,90
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ								
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	3.155.617,87	3.536.302,56	3.653.220,49	3.725.113,88	2.950.987,84	2.899.100,04	2.840.195,62	3.137.737,87
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	29.002,53	41.064,62	34.363,69	36.077,56	93.717,29	38.796,41	22.902,49	117.603,00
	Σύνολα 4	3.184.620,40	3.577.367,18	3.687.584,18	3.761.191,44	3.044.705,13	2.937.896,45	2.863.098,11	3.255.340,87
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ								
51	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	3.030.077,04	6.736.394,44	6.729.820,11	8.749.364,59	9.688.630,03	11.062.536,97	10.351.865,35	10.089.964,16
	Σύνολα 5	3.030.077,04	6.736.394,44	6.729.820,11	8.749.364,59	9.688.630,03	11.062.536,97	10.351.865,35	10.089.964,16
	Σύνολα	34.008.709,36	35.261.509,98	34.059.677,74	31.644.427,45	32.171.310,90	32.339.473,67	31.507.817,92	35.479.070,63

Πίνακας 2
Απολογισμοί εξόδων ετών 2009-2016

ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΤΩΝ 2009-2016									
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
60	ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	10.601.642,67	10.102.426,05	9.817.108,56	7.791.119,25	7.091.445,76	7.070.655,47	7.007.897,56	7.476.567,85
61	ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	808.056,31	791.525,60	885.367,74	963.400,26	929.745,60	615.429,81	610.530,25	631.549,13
62	ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	1.777.308,51	1.565.913,44	1.602.814,00	1.712.838,11	1.697.033,13	1.725.406,88	2.347.702,95	1.897.550,98
63	ΦΟΡΟΙ ΤΕΛΗ	12.214,68	16.535,68	18.209,31	13849,41	13.907	13.957,95	89.405,88	72.711,90
64	ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	139.570,73	134.237,23	721.580,57	420.388,79	265.041,25	535.138,46	282.429,93	471.820,87
65	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΙΣΤΕΥΣ	895.454,88	914.850,30	961.091,64	852.707,88	826.489,78	832.176,61	827.546,43	814.198,42
66	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	779.514,30	758.706,32	681.631,54	855.852,01	819.119,32	796.863,11	690.227,30	661.947,78
67	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ - ΠΑΡΟΧΕΣ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ- ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ- ΔΩΡΕΕΣ	4.313.092,52	4.163.098,54	3.393.375,19	3.532.119,25	4.189.351,72	3.796.696,80	4.076.741,02	7.545.610,82
68	ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ	8.714,48	20.219,31	300	7.466,67	260,21		303.457,57	5.153,53
	Σύνολα 6	19.335.569,08	18.467.512,47	18.081.478,55	16.149.741,63	15.832.393,77	15.386.325,09	16.235.938,89	19.577.111,28
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ								
71	ΑΓΟΡΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΠΑΓΙΩΝ	887.817,95	1.940.423,48	83.333,77	941.427,25	616.543,04	633.535,60	718.884,39	476.289,22
73	ΕΡΓΑ	2.960.089,36	3.046.944,54	2.671.057,86	1.051.489,41	1.399.198,06	2.583.299,70	914.789,95	2.643.917,08
74	ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ,ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	58.769,38	52.007,32	110.925,42	70.897,28	31.423,00	82.567,34	55.862,07	154.893,99
75	ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)	0	0	0	0	0	0	0	7.922,00
	Σύνολα 7	3.906.676,69	5.039.375,34	2.865.317,05	2.063.813,94	2.047.164,10	3.299.402,64	21.417.853,76	3.283.022,29
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ								
81	Πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.)	872.409,52	1.496.546,12	718.792,89	13.296,99	267.361,05	401.255,82	648.113,14	619.774,03
82	Λοιπές	3.157.659,63	3.528.255,94	3.644.724,66	3.728.944,86	2.961.855,01	2.900.624,77	2.844.265,32	3.168.546,25

	αποδόσεις								
85	Προβλέψεις μη εισπραχθέντων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε. εντός του οικονομικού έτους	0	0	0	0	0	0	0	0
	Σύνολα 8	4.030.069,15	5.024.802,06	4.363.517,55	3.742.241,85	3.229.216,06	3.301.880,59	3.492.378,46	3.788.320,28
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ								
91	Ποσό διαθέσιμο για αναπλήρωση των ανεπαρκών πιστώσεων για την δημιουργία νέων μη προβλεπόμενων στον προϋπολογισμό	0	0	0	0	0	0	0	0
	Σύνολα 9	0	0						
	Σύνολα	27.272.314,92	28.531.689,87	25.310.313,15	21.955.797,42	21.108.773,93	21.987.608,32	21.417.853,76	26.648.453,85

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΙΣ ΠΗΓΕΣ

ΒΔ 17/5-15/6/1959) “Περί οικονομικής διοίκησης και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων.”

Ν. 2362/1995 “Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις.”

Ν.3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α/08.06.2206) “Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων.”

Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/τ. Α'/07-06-2010) “Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης.”

Ν.4270/2014 “Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο.”

Ν.4172/2013 “Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις.”

ΚΥΑ 7028/3-2-2004 (ΦΕΚ 253 Β/9-2-2004) “Οδηγίες για την κατάρτιση προϋπολογισμού των δήμων, οικονομικού έτους 2012 - τροποποίηση της υπ' αριθμ.”
ΥΑ 7028/3-2-2004 (ΦΕΚ 253 Β') “Καθορισμός του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων.”

Υ Α 5694/3-2-2011 693/2008 “Παράταση εκπόνησης επιχειρησιακών προγραμμάτων (Ε.Π.) Ο.Τ.Α. α' & β' βαθμού.”

Υ.Α. 18183/2007 “Παράταση της προθεσμίας για την ολοκλήρωση της κατάρτισης και υποβολής του ετήσιου προγράμματος δράσης 2009”.

ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. 59239/ΕΓΚ.46/25-10-06 “Κατάρτιση προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων, οικονομικού έτους 2007.”

ΥΠΕΣ Εγκύκλιος, 8/2009 “Οδηγός κατάρτισης Ετήσιου Προγράμματος Δράσης 2009.”

B. ΒΙΒΛΙΑ

Γιώργος Δ. Γκοντορας και Χρήστος Θ. Μπέλλος , Νομιμότητα Δαπανών Δήμων και Κοινοτήτων ,2003

Καραγιλάνης,Σ. (2004) *Ο οικονομικός προγραμματισμός των ΟΤΑ και ο νέος τύπος Προϋπολογισμού-ΚΥΑ 7028/04.*

Νικολόπουλος,Κ. (2006) *Περί των εσόδων ΟΤΑ.*

Καλλιαντάσης κ.α (2009) *Υποστηρικτικό Εργαστήριο για τα Οικονομικά των ΟΤΑ*

Νικολόπουλος, (2009) *Προϋπολογισμός ΟΤΑ Α΄ βαθμού: Κατάρτιση-Ψήφιση-Ανάλυση-Εκτέλεση.*

Νικολόπουλος, κ.α (2008) *Οικονομική διοίκηση και διαχείριση των Ο.Τ.Α.: Πόροι, έσοδα, δαπάνες, δημοσιονομικός έλεγχος.*

.Γκανά, Δ. (2010). *Επιχειρησιακά Προγράμματα και διαδικασίες επιχειρησιακού σχεδιασμού για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσα από μελέτες περιπτώσεων*

Ευθύμογλου,Π.και Λαζαρίδης,Ι.(2000) *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων Τεύχος Α΄*

Νιάρχος Νικήτας (2004) *Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων*

Φαναριώτης Π. (1999) *Δημόσια Διοίκηση Αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση.*

Ράλλης Γκέκας (2006) *Τα οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*

Καραγιλάνης Σ., Σαββαΐδου Κ., (2007) *Οικονομική Διοίκηση και Λογιστικό*

Ε.Ε.Τ.Α.Α (2011) *“ΟΔΗΓΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ, ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Ο.Τ.Α α ΒΑΘΜΟΥ.”*

Γ. ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

www.ypes.gr “Επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών” (Τελευταία επίσκεψη 21/8/2017)

<http://www.kedke.gr> “Επίσημη ιστοσελίδα της ΚΕΔΚΕ” (Τελευταία επίσκεψη 21/8/2017)

<http://www.ekdd.gr> “Επίσημη ιστοσελίδα της του ΕΚΔΑ” (Τελευταία επίσκεψη 27/8/2017)

<http://www.dimosnet.gr> “Επίσημη ιστοσελίδα της ΔΗΜΟΣ NET ”
(Τελευταία επίσκεψη 10/8/2017)

<http://epota.ypes.gr> “Επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών ” (Τελευταία επίσκεψη 13/9/2017)

<http://www.dad.gr> “Επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Αγίου Δημητρίου” (Τελευταία επίσκεψη 13/9/2017)

<http://www.espa.gr> “Επίσημη ιστοσελίδα ΕΣΠΑ” (Τελευταία επίσκεψη 24/9/2017)

<http://www.citybranding.gr> “Επίσημη ιστοσελίδα ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ”
(Τελευταία επίσκεψη 28/8/2017)

<http://www.eetaa.gr> “Επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕΤΑΑ” (Τελευταία επίσκεψη 14/10/2017)